

České slovo

ČESKOSLOVENSKO VOLÁ PO SVOBODĚ

Demonstrace, rozsahem v Praze za minulých dvacet let největší, vznikla z mírumilovné, pietní trýzny, kterou chtěli pražští vysokoškoláci uctít památku studenta Jana Opletala, oběti nacistické zvěle, popravu studentských předáků v Ruzyni a zavření všech vysokých škol v Čechách a na Moravě před padesáti lety. Na téže místě v Praze na Albertově u patologického ústavu, odkud vyprovodili Jana Opletala na jeho poslední cestě, se 17. listopadu shromáždili, aby po studentské hymně Gaudeamus igitur vyslechli pamětníka dr. Josefa Šárku zavzpomínat, jak to před 50 lety bylo a slyšeli akademika Katětova z matematicko-fyzikální fakulty doporučovat otevřený dialog. Zástupce Svazu socialistické mládeže, student Jasvanický, položil řečnickou otázku, co může v dnešní situaci udělat Městská vysokoškolská rada a dostal odpověď: Odstoupit. Po závěrečném projevu studenta Martina Klímy a minutě ticha za všechny oběti totalitního bezpráví se úvodní shromáždění skončilo a tisícové davy daly na cestu. Byly to ovšem odvážné, vtipné studentské davy a podle toho vyznívaly standarty, které měly nad hlavami: „Povstaň, povstaň, velké město pražské - Studenti všech fakult, spojte se - Zrušte marxvisticko-leninskou teorii na školách - K vánočním svobodám - SSSR konečně náš vzor.“ - Kdo, ne-li my; kdy, ne-li teď...“ a mnohá jiná. Ale mládí se chce i slyšet a tak se k malovaným standartům přidávala ještě skandovaná hesla, co chvíli obměňovaná: „Nechceme Štěpána - Ať žije Havel - Svobodné volby - Zrušte milice - Chceme novou vládu - Štěpán k lopatě - Pendreký do řeky - Jakeš do koše - K.H.Štěpán...“

Padly návrhy, aby se shromáždění vydalo na Václavské náměstí. Ale vedoucí studenti trvali na původním návrhu a mohutný zástup vyrazil k cestě na Vyšehrad, jak to bylo umluveno s Obvodním národním výborem a Svazem socialistické mládeže. K pochodujícím zástupům se přidávali noví lidé a když v 18 hodin dorazil dav na Slavín, bylo účastníků třicet tisíc. Na hřbitově zapěli státní hymnu a na některé hroby položili květiny a rozžaté svíčky. Nejvíce květin přišlo na hrob Karla Hynka Máchy.

Část účastníků odešla na stanici metra k Paláci kultury. Tam Veřejná bezpečnost zadržela Alexandra Dubčeka a teprve až po třech hodinách propustila domů.

Většina účastníků průvodu se dala různými cestami na pochod z Vyšehradu na nábreží. Pohotovostní jednotky skupiny studentů zastavovaly, některé jednotlivce zbily a zadržely. Nicméně když se na nábreží ojedinelé proudy slévaly, vytvořily mohutný hlavní proud, který zaplňoval celou šíři nábreží. I tam se přidávali noví účastníci. A když se čelo průvodu dostalo k Národnímu divadlu, táhl se dozadu k Palackého náměstí obrovský zástup padesáti tisíců manifestantů. Manifestantů živelných, rozjařených, provolávajících hesla, ale pokojných, nevýhrumných. Část manifestujících byla vpuštěna na Národní třídu. Většinu policejní kordony přístup na Národní třídu zahradily. Příslušníci Veřejné bezpečnosti vyzývali účastníky, aby Národní třídu opustili a šli domů. Dost lidí si dalo

Foto: dpalepa

Celkový pohled na Václavské náměstí dne 20. listopadu večer, kdy 250 000 manifestantů uspořádalo největší pokojnou demonstraci za svobodné volby, novou vládu a radikální reformy v posledních čtyřiceti letech.

řici a odešlo. Ti, kteří zůstali, si sedli na zem, dál provolávali hesla, zazpívali státní hymnu. Zazněla také, zpívána česky i anglicky, píseň amerických černochů We shall overcome. Obrněné vozy, s nimiž přijela policie, zvolna tlačila zástupy do stran. Policisté s bílými obuškami se stavěli tak, že mezi sebou vytvářeli uličky. Do těch naháněli účastníky pochodu a pak to začalo. Ve vzduchu se zableskly bílé obušky a začaly dopadat lidem na hlavy. Nemilosrdně.

Zásah byl velmi brutální. Nejagresivnější, nejkrutější si počínaly jednotky výsadkářů v červených baretech a vysokých kožených botách. Bily mladé lidi, kteří procházeli jejich uličkou, nemilosrdně a navíc do hlav. Někteří policisté štváli na lidi psy, jimž sňali náhubky. Dost lidí bylo pokousáno. A vzduchem pořád létaly pendreký. Národní třída, uzavřená kordonem nahoře i dole, neumožňovala únik. Zahraniční novináři, zajatí v davu manifestujících,

se marně pokoušeli ukazováním svých pasů uniknout. Dostali přes hlavy i oni. Filmové kamery televizních reportérů byly rozbíjeny, členové televizních týmů mláceni jako kdokoli jiný. Mezi prvními zraněnými, kteří byli v sanitkách dopraveni do nemocnice na Františku, byla dopisovatelka amerického deníku Chicago Tribune, Paola Butorini. Má na hlavě šest stehů. Stejně tak pochodilo při nejmenším šest dalších zahraničních novinářů. Sanitky vozi-

ly do nemocnic zraněné po desítkách. Většinou šlo o poranění hlavy a páteře. Nemocnice dostaly zákaz podávat o počtu přijímaných a jejich zdravotním stavu zprávy. Místy policie používala slzného plynu. A všechny tyto drastické prostředky a zásahy proti lidem, většinou mladým lidem, dívkám, které se chovaly klidně, pokojně, neprovokovaly, nedávaly nejmenší záminku k zákroku, jen provolávaly hesla.

Dokončení na str. 2

Foto: dpalepa

Pohled na manifestanty 28. října 1989 na Václavském náměstí v Praze. Marně vztyčovali prázdné paže a volali Máme holé ruce — policie je mlátila a mnohé zadržela.

Máme holé ruce

Rok na to, co československá státní moc vrátila občanům 28. říjen jako státní svátek, učinila co mohla, aby jim ten den jako svátek zase vzala. Po zkušenostech z loňska, kdy zásluhou stoupenců občanských iniciativ došlo v Praze na Václavském náměstí k rozsáhlým manifestacím, rozhodla se letos manifestace ne-li znemožnit, aspoň ochromit. Především zabrala Václavské náměstí pro sebe: upořádala na něm vojenské defilé. Na Můstku skládali dopoledne přísahu příslušníci vojska, pohraniční stráž a vojska ministerstva vnitra. Přístup k parádě byl jen na vstupenky. Zároveň s rozhodnutím o přehlídce a přísaze padlo rozhodnutí zadržet co největší počet vedoucích aktivistů občanských iniciativ. Už ve čtvrtek byl zajištěn Václav Havel a po několika hodinách v cele byl převezen do nemocnice Na Františku s onemocněním horních dýchacích cest a s horečkou. Ve čtvrtek a v pátek byli zadržováni další aktivisté jako na běžícím pásu a dost často protismyslně: těm v Praze bylo nařizováno odjet na venkov, těm na venkově

odjet do Prahy. Někteří byli vězněni v celách předběžného zadržení jen proto, aby se odpoledne nemohli zúčastnit demonstrací. Nezajištěným aktivistům byly vypnuty telefony.

Manifestace začala v horní části Václavského náměstí několik minut po 15. hodině. Shromáždění čítalo přes 20 tisíc lidí. Nad jejich hlavami se náhle vynořil nápis: Republiku si rozvracet nedáme — Hnutí za občanskou svobodu, manifestanti vztyčili čs. státní vlajky, transparenty Pravda vítězí a náměstím se začala rozléhat státní hymna. Do zpěvu zasahovali příslušníci pořádkových sil Sboru národní bezpečnosti výzvami: Občané, rozejďte se, vaše shromáždění je nezákonné, nebylo povoleno národním výborem. Ale občané nedbali. Hustá řada strážníků s obuškami se začala tlačit pomalu dolů k Můstku. Občané skandovali hesla Ať žije Masaryk, Ať žije Havel, Jakeš ven, Štěpána nechceme. Vztyčovali paže a volali: Máme holé ruce. Nechceme násilí, chceme dialog. Odpovídaly jim rány obušků. Z postranních ulic přibíhaly policejní posily a

mohutný proud manifestantů rozdělovaly a zatlačovaly do ulic Vodičkovy a Jindřišské, na Karlovo náměstí, Národní třídu, Náměstí republiky, k Národnímu divadlu a na Staroměstské náměstí, kde všude manifestace pokračovala a skandovala se hesla. Policajti dál tloukli, zavlékali zbité do policejních vozů nebo do sanitek.

Druhý den psalo Rudé právo o zneužitím 28. říjnu, Mladá fronta o pokojných starších i mladších lidech.

Mezi 355 zadrženými bylo 17 cizinců. 149 lidí bylo zatčeno.

Manifestace v Praze ještě nebyla ukončena a už se o ní objevily na televizních obrazovkách ve světě výmluvné záběry, z nichž právě momentky lidí se zdviženými rukama, skandujícími Máme holé ruce, nejpřesněji a nejpřesvědčivěji — takřka hmatatelně — ukazovaly, kdo si jak v Praze počínal. Televizní záběry spolu se zprávami, které dostaly cizí vlády od svých zástupců v čs. hlavním městě, podnítily ostré diplomatické protesty, které pražská vláda dostala z Paříže, Londýna i z Washingtonu. Ve Spojených státech měly večer manifestaci v Praze i se zásahy obuškářů televizní stanice často na prvním místě ve zprávách. Francouzský ministr zahraničí Dumas přikázal dvěma členům velvyslanectví v Praze, aby navštívila Václava Havla v nemocnici.

Praha byla málem ve stavu obležení ještě dva dny po 28. říjnu.

ČESKOSLOVENSKO VOLÁ PO SVOBODĚ

Dokončení ze str. 1

Na několika místech zůstaly kaluže krve dávno poté, když už nastal klid a manifestanti byli rozptýleni a policejní oddíly staženy. Ovšem hlídky na místě zůstaly. Když v deset večer chtěla skupina lidí na jednom místě na Národní třídě položit ke kaluži krve zapálené svíčky, přihnala se policejní hlídka a surově je zbila.

Čs. tisková kancelář v pozdně večerní zprávě o manifestaci z „nepokojů“ obvinila osoby nechvalně známé z různých protispolečenských vystoupení v minulém období a prý shromáždění chtěli zneužít pro své osobní ambice i někteří známí exponenti z období společenské krize z let 1968-1969, což byla zřejmě nářážka na zadržení Alexandra Dubčeka. Deníky Lidová demokracie a Svobodné slovo přinesly o průběhu manifestace referáty delší, obsažnější než Rudé právo, které brutalitu policie zamlčelo. Jedna typická momentka: Spálenou ulicí připochodovala k Národní třídě skupina manifestantů se standartou Nechceme násilí. Narazila na bariéru bílých helem a nemohla dál. Posadila se na zem a zvedla ruce, aby bylo vidět, že jsou prázdné, že nejsou ozbrojeni. Bílé helmy to viděly a pochopily, co se jim naznačuje. Ale když po dlouhé chvíli přišel odněkud rozkaz, začali bezbranné bílými obuškami mlátit.

Národní třída po zásazích poskytovala obraz jako na bojišti: hlava vedle hlavy zakrvácená, rozbité nosy, zkrvavené ruce, rozbitá čela a nosy. Rány dostávali dospělí i děti, ženy i muži. Oběti se nevybíraly, jen se mlátily. Lidé byli také odváděni na Veřejnou bezpečnost k výslechům, žalářování, pokutám.

Manifestace, jestliže se dá závěrečnému dějství na Národní třídě tak říkat — ještě nebyla u

konce a již byly na televizních obrazovkách v Rakousku, Německu, Švýcarsku, Francii a Americe v pestrých večerní tmou přidušených barvách přinášeny záběry s vysvětlením, oč v Praze šlo a jak k zákroku došlo.

Do sobotního rána se Praha probudila užaslá nad tím, co se předcházející večer událo, ale — zvláště mezi mládeží — stále mělo platnost heslo ze včerejška, že se bude v manifestaci pokračovat. Události se začaly překotně vyvíjet. Charta 77 vydala prohlášení, v němž žádala, aby stranické a státní vedení okamžitě opustili lidé, odpovědní za páteční brutální akce proti občanům. Brutální zásah proti pokojným demonstrantům připomněl některým účastníkům nacistické represálie před padesáti lety. Prohlášení Charty končilo slovy: Vyzýváme veřejnost a politické osobnosti v celém světě, aby vyvinuly nátlak na současné československé vedení, aby zahájilo dialog s lidmi, kteří nejsou v komunistické straně.

Někteří studenti akademie dramatických umění zahájili se správou divadel v Praze akci, aby na protest proti násilnému rozeznání pátečního manifestačního pochodu zahájila divadla stávkou a nepořádala představení. Nápad se ujal. Ředitelství divadel a herci, z nichž mnozí jsou členy komunistické strany, dali souhlas. A přispěli zlepšovacím návrhem. Představení v divadlech nebudou, ale divadla zůstanou otevřena a poskytnou místo k diskusím herců s diváky. Do akce se zapojil i ředitel činohry Národního divadla Milan Lukeš, který je též předsedou Svazu českých divadelních umělců. Realistické divadlo v Praze bylo snad první, které odvolalo večerní představení. Brzy na to se připojilo ještě dalších pět divadel. Shluku několika set lidí na Václavském

náměstí oznámil student akademie dramatických umění, Martin Mejstřík, že se už od soboty začne divadelní stávka v Praze a že po dohodě studentů a herců bude trvat celý týden. Divadel bude použito k diskusím veřejnosti. Na setkání byl rovněž vznesen požadavek, aby dne 27. listopadu vpoledne mezi 12. a 2. hodinou se konala generální stávka.

K sobotní odpolední demonstraci v Praze na Václavském náměstí přišlo na dva tisíce lidí. Posláním demonstrace bylo protestovat proti brutálnímu chování policie v pátek večer. Někteří účastníci přinesli květiny a s rozžatými svíčkami je položili k soše sv. Václava. Shromáždění oslovil Petr Placák za České děti, odsoudil hrůzné zjevy, jichž se policie dopustila a vyzval shromážděné, aby minutou ticha uctili zraněné. Dav se potom přesunul na Národní třídu, kde na místa, poznamenaná krví zraněných, položil květiny a svíčky. Po půl hodině přijela policie, ale lidé se rozptýlili dřív, než došlo k zákroku.

Na vývoj situace v divadelnictví, rozhodně měl vliv postoj našeho nejslavnějšího umělce — tělesa, České filharmonie. Její dirigent Václav Neumann oznámil před několika týdny, že odmítá spolupracovat s československou televizí a československým rozhlasem, a to na protest proti diskriminaci, které jsou v televizi a rozhlasu vystavováni umělci, kteří podepsali prohlášení Několik vět. Na zájezdu v západním Německu se k prohlášení svého šéfdirigenta postavila velká většina členů České filharmonie. Dne 16. listopadu se konal v Praze veřejný koncert České filharmonie. Jeden její člen vystoupil a přečetl prohlášení, že nebudou s čs. televizí a rozhlasem spolupracovat. Tak se orchestr 97 hlasy proti jednomu a třem

České slovo

NOVINY ČESKOSLOVENSKÉHO EXILU

Vychází měsíčně. Vydává, za redakci a inzerci odpovídá dr. A. Benešová, tel.: 6377096 (jen dopoledne). Řídí šéfredaktor Meloun.

Veškerou korespondenci posílejte na: České Slovo, Postfach 860604, D-8000 München 86.

Jegliche Korrespondenz bitte an: České Slovo, Postfach 860604, D-8000 München 86.

Zeitschrift der tschechoslowakischen Exulanten. Inhaber 100%. Verleger und verantwortlich für die Redaktion u. Anzeigen: Dr. A. Benes, Juristin, H. Hilpertstr. 2, 8000 München 83.

Druck: G. Fimberger, Clemensstr. 27, 8000 München 40

Roční předplatné: normální poštou 25 DM, letecky 14-18 \$ (podle země), cena jednotlivých výtisků 2, 50 DM nebo 1, 20 \$.

Bankovní konto: Commerzbank, Bülowstr. 7, 8000 München 80, č. konta 3710373. Při bankovních převodech z ciziny musíme hradit bank. výlohy v částce 5 DM. Zvyšte tedy, prosím, zaslanou platbu o 5 DM.

Poštovní konto: České Slovo, Dr. A. Benes, Nr. 431 04-806, Postscheckamt München.

Předplatné lze uhradit čekem, „Money Orderem“ nebo též v dopise příslušnému zástupci.

absencím plně postavil za svého šéfdirigenta Neumanna. Podle zprávy tiskové agentury DPA byli Neumann a dirigent Jiří Bělohlávek se zástupci orchestru předvoláni na ministerstvo kultury a vyzváni, aby změnili svůj postoj a v pátek účinkovali na přímém rozhlasovém přenosu. Představitelé filharmonie požadavek ministerstva odmítli a před abonentním koncertem přečetli své prohlášení. Obecenstvo prohlášení přijalo dlouhým, bouřlivým potleskem. Byl učiněn pokus, aby v rozhlasovém přenosu místo České filharmonie vystoupil orchestr Národního divadla za řízení Zdeňka Košlera. Ale Košler odmítl. Veřejnost statečný postup členů filharmonie a jejich šéfdirigenta, jako i orchestru Národního divadla a Zdeňka Košlera, hodnotí velmi příznivě.

V neděli 19. listopadu odpoledne se sešlo na Václavském náměstí na 20.000 manifestantů, jejichž počet do pozdějšího večera vzrostl asi na 200.000. V činoherním klubu v Praze se večer sešli zástupci Charty 77 se zástupci ostatních občanských iniciativ a spolu s některými členy čs. strany socialistické, se členy strany lidové, představiteli církvi, tvůrčích svazů a s některými bývalými i současnými členy KSČ založili jako hlavního mluvčího obrodních snah Občanské fórum. Občanské fórum je připraveno ihned jednat se státním vedením o kritické situaci v republice. Jednání chce začít požadavky, aby ihned odstoupil od svých funkcí vedoucí komunisté, spojení s přípravou sovětské okupace v roce 1968. Jmenovitě jde o dr. Husáka, Miloše Jakeše, Jana Fojtíka, Miloslava Zavadila, Karla Hoffmanna a Aloise Indru. Za druhé, aby ihned odstoupil první tajemník Městského výboru KSČ v Praze, Miroslav na federální ministr vnitra František Kyncl, kteří nesou odpovědnost za všechny policejní zásahy proto pokojně manifestujícím občanům v poslední době. Občanské fórum se stává celou svou autoritou za myšlenku generální stávky dne 27. listopadu od 12. do 14 hodin. Občanské fórum se domnívá, že jeho vznik a práce odpovídá vůli 40. 000 signatářů petice Několik vět.

V pondělí 20. listopadu se shromáždilo na Jungmanově náměstí v Praze na tisíce středoškoláků, kteří se později přesunuli na Václavské náměstí a tam klidně manifestovali pod sochou sv. Václava. Policie nezasahovala. Odpoledne proudily na Václavské náměstí davy ze všech částí hlavního města a vytvořily zástup - 250.000 lidí - největší, jaký se kdy v komunistickém Československu sešel.

V úterý odpoledne zase obrovská manifestace asi 200.000 lidí, mladých i starých. Federální předseda vlády Adamec přijal delegaci - Občanského fóra. Z balkonu Avobodného slova na Václavském náměstí promluvil k masovému shromáždění Václav Havel a další - reprezentanti občanských iniciativ, mezi nimi i jeden člen delegace, která mluvila s Adamcem.

Ve středu se rozšířily po Praze zprávy, že se k hlavnímu městu blíží tanky a že ministerský předseda Adamec letí do Moskvy. Také se říkalo, že je obsazen rozhlas (pracovníci televize a rozhlasu se přidali na stranu Občanského fóra) a redakce Lidové demokracie a Svobodného slova. Nebyla to pravda. Masové shromáždění, k němuž zase promluvil Václav Havel, přijela čs. televize filmovat, aby o něm mohla v čs. televizi poprvé řádně podat obraz. Mezinárodní televizní stanice přinášely p po všechny dny záběry z Václavského náměstí na prvním místě a občas některé stanice měly i mimořádné pořady o Československu s komentáři.

SOUD S ČARNOGURSKÝM V BRATISLAVĚ

Dr. Ján Čarnogurský, slovenský katolický aktivista, držený už tři měsíce ve vězení za to, že dal podnět k uctění památky sovětské invaze (občané měli klást květiny, kde 21. srpna 1968 byli zabiti nevinní lidé), byl postaven před soud. První líčení 6. listopadu se nekonalo pro nemoc obhájce, dr. Tibora Böhma.

Dne 22. listopadu vynesl senát Městského soudu v Bratislavě rozsudek. Zprostil Jána Čarnogurského viny v celém rozsahu. S osvobozením rozsudkem se však nespokojil prokurátor, který se ihned odvolal. A žádal, aby až do odvolacího řízení byl Ján Čarnogurský ponechán ve vazbě. Senát žádosti prokurátora vyhověl. JUDr. Ján Čarnogurský byl tedy zproštěn viny, ale na svobodu ještě nesmí. Je obětí nenávislné normalizační justice až do nejzašších mezí.

Naše největší pouť do Říma

Byly to slavné, překrásné dny, jež u příležitosti svatořečení blahoslavené Anežky České prožili poutníci z Československa a početné delegace krajanů z mnoha částí světa v Římě ve dnech 11. a 12. listopadu. Nezapomenutelné jsou dojmy z baziliky sv. Petra, k pláči radostné bylo s papežem Janem Pavlem II. a hrálo u srdce vidět úctyhodnou postavu devadesátiletého kardinála Františka Tomáška. Oči ještě dnes přecházejí, když si vybaví nádhernou, pestrou krásu slovenských a moravských národních krojů. Je to spousta zážitků, pocitů, vzpomínek, ale čím vyprávění o nich začít?

Nelze jinak, než neděli 11. listopadu. Toho dne se už od osmi ráno věřící shromažďovali v proudech po stovkách v bazilice sv. Petra k slavným bohoslužbám. Shromáždění zašumělo, když středem tisíců procházel chrámovou lodí, žehnaje na všechny strany, papež Jan Pavel II. v průvodu kardinálů a biskupů. Za zpěvu věřících přistoupil papež k oltáři. Mši svatou s ním koncebrovali kardinál Tomášek, primas český, trnavský arcibiskup Ján Sokol, biskup Jaroslav Škarvada z Říma (biskup českých katolíků mimo Československo), olomoucký biskup František Vaňák. Obdobně byli na obřadech zastoupeni kardinálové a biskupové z Říma, protože s Anežkou Českou byl za svatého vyhlášen i Adam Chmielowski, řeholník jménem Albekt. Kardinály diakony byli Jozef Tomko (rodák ze Slovenska) a kardinál Paul Augustin Majer.

Bohoslužby začaly v 9.30 hodin. Nejslavnostnější chvíle nastala, když za hlubokého ticha v chrámu vystoupil kardinál Felici a přednesl žádost o prohlášení Anežky Přemyslovny za svatou. Nejvlastnější akt kanonizace, chvíle, na kterou národ čekal přes 700 let, nastala v 10.05 hodin. Všichni přítomní povstali a do velebných prostor baziliky se rozléhala papežův hlas... prohlašujeme a definujeme svatými blahoslavenou Anežku z Čech a Alberta Adama Chmielowského a wpisujeme je do alba svatých a rozhodujeme, aby ve vši, v celé církvi, byli zbožně ctěni mezi svatými, ve jménu Otce, Syna i Ducha svatého.

Rozburácel se potlesk. Naplnila se touha sedmi set let a mnoha desítek generací.

Po dalších obřadech předstoupil Jan Pavel II., aby pronesl kázání. Nejprve italsky, potom česky a nakonec polsky. V českém kázání se soustředil na osobnost nové svaté, Anežky České.

Po kázání se rozlehl bazilikou zpěv - zpívali bohoslovci z Litoměřic. Na závěr zaznělo slavné Te Deum.

Než opustil chrám za potlesku věřících, přijal papež v krátké audienci oficiální čs. delegaci, vedenou českým ministrem kultury Milanem Kymličkou. Ve dvanáct hodin - jak je v Římě obvyklé - Svatý otec promluvil z okna své pracovny. Zase promluvil o významu svaté Anežky a opět promluvil česky. Pozdravil poutníky z Čech, Moravy i ze Slovenska. Na náměstí sv. Petra bylo v tu dobu 20 až 30 000 lidí. Mezi diváky byli nejpočetněji zastoupeni - a rovněž tak před tím při bohoslužbách - Češi a Slováci, mávající čs. vlajkami. K nim se družili krajané, z nichž četní nesli též vlajky americké, kanadské a australské.

Druhou velkou událostí po nedělních bohoslužbách u sv. Petra bylo v pondělí setkání s papežem Janem Pavlem II. Došlo k němu v poledne v aule Pavla II. ve Vatikánu. Dostavilo se přes devět tisíc lidí, kteří - když přišel papež - zdravili ho voláním Necht žije papež. Volání nebralo konce, až je zakončil sám papež ujištěním „vždyť žije“. Teprve potom se mohl ujmout slova primas český, kardinál Tomášek.

Budoucnost rozdělené Evropy

Ve Východním Německu bylo konečně rozhodnuto, že 77letý Erich Honecker je už na cestě do Valhally a že je třeba jmenovat nového, povolnějšího vůdce; tím se stal 52letý Egon Krenz. Avšak mezitím v Lipsku a jinde došlo ke spořádaným manifestacím statisíců Východních Němců, kteří skandovali heslo, že místo Krenze chtějí demokracii. Možná tedy říci, že post-stalinský východoněmecký komunistický režim je už také na cestě do Valhally. Mnozí komentátoři poukazují však na to, že bude-li komunistický režim ve Východním Německu zlikvidován, nebude už důvod, aby NDR dále existovala vedle Západního Německa jako zvláštní stát. Následky toho mohou být pro Evropu větší, než pouhé sjednocení Německa, jak píší mnozí komentátoři na obou stranách Atlantiku; proto se k věci ještě vrátím.

Mezitím v Maďarsku komunistická strana, která ve svém názvu ani označení „komunistická“ neměla, změnila svoje jméno. Pod novým jménem jako Maďarská socialistická strana se zřekla marx-leninského či komunis-

tického programu a považuje se za pouhou levicovou socialistickou (marxistickou?) stranu. Maďaři také zjednodušili jméno svého státu na pouhou „Maďarskou republiku“. Tedy už to není ani „lidová“ ani „socialistická“ republika. Maďaři podnikli ve východní Evropě zatím největší krok směrem k demokracii a nezávislosti, tedy k pozitivní finlandizaci.

V Polsku vládne koalice komunistů a Soli-

význam kanonizace nejen pro církev, ale pro celý národ.

A teď, na přeskáčku a trochu zmateně, několik poznatků. Poutníci z Čech a Moravy přijeli čtyřmi zvláštními vlaky. Mnoho jich použilo k cestě do Říma vlastních aut, v nichž namnoze i přespávali. Tucet autobusů přivezl slovenské poutníky. Tyhle skupiny se odhadují na osm tisíc. Na zahraniční Čechy a Slovaky připadají dva tisíce. Ti přiletěli ze Spojených států, Kanady a Austrálie, ze Spolkové republiky Německo (Norimberk, Stuttgart, Mnichov, Frankfurt), zvláštní vlak přivezl 500 členů sudetoněmecké Ackermangemeinde. Byla zastoupena i Anglie a musely být v Římě i početné skupiny ze Švýcar, protože jedna, ta v kyjovských krajích účinkovala s velkým úspěchem na sobotní umělecké akademii v Římě. Což připomíná, že večer před tím se konal zvláštní večírek pro americké krajané, na němž k nim promluvil biskup Vaňák.

A připomenuto budiž, že na konec nedělní bohoslužby u sv. Petra přijal papež obětní dary čs. věřících, mezi nimi i křišťálové konvice a vázy, které vyrobili skláři z Nového Boru.

V neděli v Římě na náměstích, ulicích a kolem památek všude převládala čeština. Radostná byla četná nahodilá setkání, zejména se zámořskými krajané.

Triumfovaly paní a dívky v národních krojích. Turisté - nejvíce Japonci - je obklopovali, posunčinou prosili, aby jim stály modelem, a nejraději by je byli ani nepustili dál. Za vyznamenání mohou krojované Slovenky a Moravanky považovat, že si je s mimořádným zájmem fotografovali, anebo aspoň prohlíželi blázeování Římané, kteří jinak o turistu pohledem ani nezavadí.

Svatořečení blahoslavené Anežky České byly věnovány bohoslužby i v Čechách a na Moravě. Pražský světitel biskup Jan Lebeda sloužil mši svatou v kostele Narození Panny Marie v Dobřanech, kde Anežka působila v tamnějším klášteře. Rovněž v Anežském klášteře v Praze se konaly na její počest bohoslužby.

Registrace nové politické strany

Předsednictvo nezávislého občanského hnutí, známého jako Československá demokratická iniciativa, požádalo čs. federální ministerstvo vnitřní o registraci jako nezávislá politická strana. Stalo se to dopisem, který předsednictvo Demokratické iniciativy poslalo federálnímu ministerstvu vnitřní dne 11. listopadu. K rozhodnutí Demokratické iniciativy došlo za účelem překonat hlubokou současnou krizi v čs. společnosti a protože pocituje naléhavou potřebu vytvořit pro takovou práci nezbytné podmínky. V závěru dopisu, podepsaného za předsednictvo Čs. demokratické iniciativy Emanuelem Mandlerem z Prahy, se projevuje víra, že vláda ČSSR bude vůči nové politické straně, která se hlásí k helsinskému procesu, postupovat podle zásad závěrečného vídeňského dokumentu. V dopise se uvádí, že současné československé zákonodárství neumožňuje registraci nezávislé politické strany, ale žadatelé se odvolávají na práva, která čs. občanům poskytuje Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, který je součástí právního řádu Čs. socialistické republiky. Citované články se týkají svobody myšlení, víry a náboženství, svobody projevu, práva na shromažďování a zvláště články o právu na svobodné sdružování a na podílení se na vedení veřejných záležitostí.

V dopise federálnímu ministerstvu vnitřní i v

dopisech, které Demokratická iniciativa zaslala i ministrům vnitřní České a Slovenské republiky, se ještě uvádí, že do doby, než bude nová politická strana registrována, bude Demokratická iniciativa působit neformálně, při čemž bude vznášet nárok na uskutečňování všech funkcí, které přísluší politické straně.

Demokratická iniciativa byla založena na podzim roku 1987. S dalšími nezávislými občanskými hnutími se podílela na organizování protestních akcí a na podávání peticí. Její žádost o registraci je první toho druhu po čtyřiceti letech.

Demokratické tiskové středisko v Praze oznámilo, že pro zájemce o členství ve straně vydala Demokratická iniciativa ideově-organizační zásady. Program Čs. demokratické iniciativy se opírá o demokratické tradice republiky, o tradice a dílo T.G.Masaryka a jeho předchůdců. Tiskové středisko oznámilo, že přihlášky do politické strany lze posílat na členy předsednictva Bohumila Doležala, Vinohradská 6, Praha 2; Martina Litomiského, Doubova 6, Praha 4 a Evu Štolbovou, Bubenská 39, Praha 7.

Zprávu, že Čs. demokratická iniciativa požádala o registraci jako politická strana, přinesly mezinárodní sdělovací prostředky, zejména tisk, který je nyní na události v Československu velmi citlivý.

ABY BYLO JASNO

darit. Solidarita má ve státních orgánech většinu, avšak také největší problém: jak odstranit zadluženost země, stále stoupající inflaci, nedostatek potravin a základního spotřebního zboží, jakož i rostoucí nespokojenost

lidu. Vše to zaviny předešlé komunistické vlády s přispěním Moskvy, a teď polští komunisté i Sověti jen přihlížejí a občas opatrně kritizují. Řešení je velmi složité a vyžádá si

KŘESOMYSL

velkých obětí všeho polského lidu zejména proto, že produktivita práce je velmi nízká a polský průmysl, zejména jeho loděnice, jsou zastaralé.

Tyto dva problémy budou v nejbližších letech také problémem Československa, jestliže tamní komunistický režim nepozve ke spolupráci opozici v dohledné době. V posledních týdnech bylo Československo v popředí zájmu západní publicistiky. Poprvé po 11 letech měl americký ministr zahraničí rozhovor s čs. ministrem zahraničních věcí. Americký státní tajemník Baker zdůraznil, jak hlásily sdělovací prostředky, že vztahy obou států budou záviset na dodržování lidských práv v Československu. V této souvislosti některé sdělovací prostředky včetně listu „Washington Post“ poukázaly na to, že v nejbližší budoucnosti čs. lid doplatí na nadměrné investice komunistického režimu do těžkého průmyslu, který je většinou už zastaralý a se zahraničním nemůže soutěžit. Kromě toho ničí životní prostředí, což je nyní největší dlouhodobý problém v zemi. Příkazová ekonomika vede ke stagnaci a poměrně nízké produktivitě i kvalitě výrobků. Zlinské boty už nechtějí ani Sověti. Vývoz, z něhož Československo až dosud žilo, je nyní velkým otazníkem. Jediné schůdné řešení je: radikální decentralizace a tržní socialismus. Avšak k tomu se režim neodhodlá, pokud čs. lid bude spokojen s tím, že má zatím (jak dlouho ještě?) poměrně nejvyšší úroveň ve východní Evropě kromě Východního Německa. Americký časopis „Newsweek“ zaznamenal v této souvislosti rozhovor svého dopisovatele jednak s čs. komunistickým vůdcem Milošem Jakešem, jednak s nyní už světověznámým morálním sloupem čs. veřejného mínění, Václavem Havellem. Jakeš svým obvyklým primitivním způsobem, kterým se v minulosti vyznačovali okresní tajemníci, tvrdil, že prý „přestavba neznamena ústup od ideálů socialismu“. A svým polským a maďarským soudruhům nabídl radu, kterou už vlastně předem odmítl: Komunisté jako vedoucí síla společnosti prý nesmí ztratit kontrolu nad situací... Jinými slovy, dodávám já, rudí mocipáni musí mít vždy po ruce jako Jakeš surové estébáky a zvláštní pořádkové policajtské pluky, které si počínají jako nacistické úderné oddíly SA neblahé paměti.

Václav Havel řekl, že v posledních dvaceti letech se socialismus v ČSSR zbavil veškeré morálky. Převládá apatie, deprese a beznaděje. Avšak v uplynulém roce můžeme podle Havla pozorovat pozoruhodnou změnu. Předně — dorostla nová generace, která neprodělala traumatické události r. 1968. Za druhé — vývoj v Maďarsku a Polsku je pro čs. společnost stimulem. A za třetí — současná politika čs. komunistického vedení je čím dále tím více sterilní. Vedení stárne a vyznačuje se rostoucí únavou. Stává se zkamenělinou.

Diktatura v krizi činí podle Havla rozporné kroky. Havel si může dost dobře představit situaci, kdy jeden den bude mít v Praze premiéru nějaká jeho divadelní hra, a druhý den bude sám v base. Čs. komunisté nyní po 20 letech žijí ze solidních starých základů čs. hospodářství a exploatovali tak budoucnost země. Nyní se dostávají následky této nebezpečné politiky: „V nejbližších 8-10 letech budeme mít jako Polsko 40 miliard dluhů a žádné potraviny,“ poznamenal Havel a dodal, že se se svými přáteli stále snaží režim přesvědčit, že není třeba čekat až na trpký konec a že by měl co nejdříve začít společenský dialog. Jen tak se dá zabránit hospodářské kalamitě, na kterou doplatí všichni občané.

Havel však optimisticky vidí zajímavý fenomén. Lidé u vlády budou přístupni dialogu jen až bude situace zralá. Vedoucí komunisté nosí uniformní rudé masky a pronášejí stejné marx-leninské fráze. Snad v určitém bodu čs. histo-

Dokončení na str. 4

Budoucnost rozdělené Evropy ...*(Dokončení)*

rie budou masky odloženy a jen tehdy se ukáže, kdo je kdo. Je prý možné, že zjistíme, že v některých případech rudé masky zakryly inteligentní tvář. Pochybují, že čs. lid bude čekat tak dlouho.

Vratíme se však k německé otázce, která je nyní v popředí zájmu jak v Evropě tak v Americe. Francouzský státník Clemenceau prý svého času prohlásil: „Mám Německo tak rád, že bych chtěl, aby jich bylo víc než jedno...“ Německo bylo v důsledku války rozděleno na čtyři okupační pásma, což pak za Studené války vedlo k vytvoření dvou politicky odlišných německých států. Po 40 let zajišťovaly tuto situaci na Západě Pax Americana a na Východě Pax Sovietica. Západoněmecký stát se vždy považoval za domov a jeho vláda za mluvčího všech Němců. Při tom však západoněmecké vlády postupně upravovaly svou „Ostpolitik“ tak, aby zlepšily poměr mezi oběma německými režimy a především ovšem životní podmínky východoněmeckých občanů. Nyní poskytuje Bonn v různých formách subvence Východnímu Německu, které mají hodnotu asi 300 dol. na jednoho východoněmeckého občana. Nejnovější vývoj v Sovětském svazu a v ostatní východní Evropě však nastoluje otázku: Neztratí východoněmecký režim důvod své existence, jakmile povolí demokratizaci podle vzoru Polska či Maďarska? A bude Moskva a ostatně i Západ nečinně přihlížet k tomu, když se oba německé státy spojí a vytvoří nový velkoněmecký stát, který svým rozsahem a ekonomickou produktivitou může východoněmeckým sousedům vnutit svou hegemonii?

Rok 1992 má vést k integraci Evropského společenství, což může být největší dobrovolný převod státní svrchovanosti na politickou konfederaci v historii. Mezitím na východě Evropy bude pokračovat podle všeho radikální rozklad sovětsko-ruského impéria, což může vést k vytvoření geopolitického a ekonomického vakua na prahu sjednoceného Německého státu. Někteří publicisté už poukazují na možnost vytvoření mini-koloniální sféry vlivu Německa. Co se dá tedy dělat?

Pokud vím, zatím jedině dr. Henry Kissinger přišel s plánem na řešení otázky Německa a zároveň celé nové problematiky v Evropě. V článku pro přední americké listy v polovině října dr. Kissinger tvrdí, že západní i východní (sovětské) státníci musí vzít v zájmu celoevropského míru na vědomí, že se ohnisko mezinárodního napětí vrátilo do historické oblasti svého původu, do střední Evropy. Obě strany musí vypracovat společné koncepci, podle které by se Moskva vzdala politické nadvlády ve východní Evropě, a obě strany by se dohodly na opatřeních, která by odstranila nebezpečnou vojenskou konfrontaci ve střední Evropě. V příštím desetiletí by se měly americké a sovětské vojenské oddíly postupně stáhnout ze střední Evropy, a Sovětský svaz by měl své předsunuté vojenské ofenzívní, zejména tankové síly přesunout do vnitra svého státu.

Dr. Kissinger je přesvědčen, že sovětsko-ruské impérium, budované 400 let, se samo o sobě nerozloží. Proto nestačí jen pomáhat Polákům a Maďarům a nečinně přihlížet tomu, jak se bude vyvíjet dále německá otázka. Za předpokladu, že Gorbačov bude dále ochoten spolupracovat s USA a Západem, Západ by měl přijít s plánem na nový bezpečnostní systém v Evropě. Dr. Kissinger navrhuje tento plán: Sovětské ozbrojené síly se stáhnou na území Sovětského svazu. Útočné tankové síly budou redukovány, umístěny v oblasti západně od Moskvy a podrobeny mezinárodní inspekci. USA postupně stáhnou své pozemní vojenské síly z celé západní Evropy. Obě jaderné velmoci budou moci udržovat v Evropě letecké síly, které by sloužily jako odstrašovací element pro případný pokus o nějaké vojenské dobrodružství.

Tato dojednání by postavila Německo do ohniska evropské politiky. Východní Německo bez sovětských vojenských posádek bude vystaveno vnitro-politickému tlaku. Západní spojenci Německa však musí přijít s plánem na uspokojení německých aspirací, aniž dojde k destabilizaci střední Evropy. Západní Německo musí přijmout dnešní hranice obou německých států. To by byla předběžná podmínka svobodných voleb ve Východním Německu třeba na způsob Polska. Obě Německa by vytvořila konfederaci nebo volnou federaci,

přičemž by východní část zůstala demilitarizovanou oblastí.

Dr. Kissinger navrhuje tři fáze tohoto plánovitého vývoje: Za prvé — provedena by byla redukce vojenských sil, jak o tom mluvil prezident Bush v květnu. Mezitím by Sovětský svaz odvolal své vojenské síly z jednoho sousedního státu - např. z Maďarska. Za druhé — budou zřízeny čtyři bezpečnostní zóny: První od Atlantiku až k Rýnu. Druhá od Rýna až k dnešní hranici mezi Západním a Východním Německem. Třetí od polsko-německé hranice až k polsko-sovětské hranici. Čtvrtá od západních sovětských hranic až po Moskvu. Vojenské síly na západ od řeky Rýna a na východ od sovětsko-polských hranic budou přibližně stejné. Podobná situace by byla v obou středních zónách. Svobodné volby ve Východním Německu by se konaly v polovině devadesátých let, kdy by NDR měla status dnešního Rakouska a se Západním Německem by tvořila volnou federaci.

Tento proces, podotýká dr. Kissinger, může být zdoluhavý, avšak nějaká koncepce musí být vypracována, než dojde k sérii krizových situací, které se mohou vymknout kontrole klíčových mocností.

Prof. Zbigniew Brzezinski, někdejší zahraničně politický poradce prezidenta Cartera, doporučuje širší diplomatickou iniciativu. Navrhuje, aby byla zřízena mnoho-národní komise na vysoké úrovni, složená ze zástupců Spojených států, Sovětského svazu a všech západoevropských a východoevropských států. Tato komise by se dohodla na společném plánu a pravidlech, kterými by se řídil celý proces změn v Evropě. Tento plán by předem vyloučil jakákoliv překvapení, ujistil by Sověty, že se nemusí obávat žádného nečekaného kroku Západu, a naznačil by vládám východoevropských států, jakou pomoc mohou realisticky očekávat.

Úspěch Kissingerovy koncepce nebo jakýchkoliv jiných plánů bude samozřejmě záviset na tom, zda se v Moskvě udrží u moci Gorbačov, případně, zda bude glasnost a perestrojka za vlády Gorbačovova nástupce, kdyby Gorbačov musel najednou odstoupit. Koncem října došlo v Sovětském svazu k vývoji, který naznačil, že sovětskou budoucnost lze těžko předvídat. Vnitropoliticky — Gorbačov si začal stěžovat, že glasnost zachází příliš daleko a že by se někteří sovětské publicisté měli mluvit. Avšak šéfredaktor jednoho hlasitějšího časopisu mu odpověděl slovy: „Gorbačov si navařil kaši, která mu nyní nechutná.“ A jeho časopis klidně pokračuje na cestě k větší glasnosti. V západní Evropě se také ozvaly hlasy známých pesimistů, kteří tvrdí, že perestrojka je na mrtvém bodě a že sovětská ekonomika opět stagnuje. Jinými slovy — tržní socialismus sovětského typu zůstane jen planým pojmem, pokud perestrojka nepřestaví také politický systém země. Toho názoru jsou např. Francouzi Jean Francois Revel (úvaha v časopisu „Commentary“) a Francoise Thomová (v nové knížce).

Pokud jde o sovětskou zahraniční politiku, západní veřejnost byla překvapena prohlášením ministra zahraničí Ševardnadzeho, že sovětská invaze do Afghánistánu v r. 1979 byla velkou chybou a proti pravidlům mezinárodních konvencí. Ministr Ševardnadze také připustil, že stavba radarové stanice v Krasnojarsku znamenala porušení americko-sovětské smlouvy o protibalistických střelách (ABN). To je snad v historii Sovětů poprvé, co mluvčí vlády připouští porušení mezinárodních dohod Moskvou. Pokud jde o Afghánistán, západní komentátoři poukazují na to, že dalším sovětským krokem k zlepšení vztahů mezi Západem a Východem by mohlo být odvolání Brežněvovy doktríny o omezení svrchovanosti socialistických států „v zájmu mezinárodní proletářské solidarity“, doktríny, jménem které sovětská armáda provedla v srpnu r. 1968 invazi do Československa.

NIKDO NESMÍ ZŮSTAT STRANOU

Dopis kardinála Františka Tomáška věřícím, datovaný 21. listopadu.

Všemu lidu Československa, drazí spoluobčané, obracím se na Vás několik hodin po návratu z Říma, kde jsem se účastnil kanonizace naší Anežky Přemyslovny. Ona královská dcera sice odešla do ústraní kláštera z lásky k Bohu a k bližnímu, ale nepřestala být se svým lidem, v jeho slávě i ponížení. Ani mně nemůže být cizí osud mého národa a všech obyvatel našeho státu. Nesmím mlčet ve chvíli, kdy jste se sjednotili k mohutnému protestu proti bezpráví, páchanému na nás po čtyři desetiletí. Není možné mít důvěru v takové vedení státu, které není ochotno mluvit pravdu a v zemi s tisíciletou státní tradicí upírá práva a svobody, považované za normální i ve zcela mladých státech Třetího světa.

Naši společnou situaci chci osvětlit zkušeností katolické církve u nás. Mým jménem adresované stížnosti a žádosti byly povýšeně ignorovány. Teprve když katolický lid ve statisících pozvedl hlas na Velehradě 1985 a petici 1988, došlo k nepatrným krokům. Na mé ložské nabídky k dialogu reagoval teprve před půl rokem pan prezident, ale ve skutečnosti došlo jen k bezvýznamným gestům. Církev zůstává dále v područí státní moci podle vnučené právní úpravy z doby stalinismu. Biskup je ve správě své diecéze plně závislý na státních úřadech a rozhodující slovo má Státní bezpečnost. Zasedání biskupů a kněží je umrtvováno přítomností státních činitelů. V ovzduší nesvobody se těžko dýchá dospělým věřícím, jejich dětem a zvláště mladým křesťanům. Slibuji nám, že nová zákonná úprava postavení církvi bude v souladu s mezinárodními normami o občanských svobodách, ale ani slovo o tom, že

se vládnoucí strana vzdává programu postupné likvidace víry. Těmto lidem se nedá věřit. Stejně neblahá situace je i v ostatních sférách společenského života, ve vědě, kultuře, informacích, v sociálním občanském a politickém dění. Ze západu i z východu jsme obklopeni zeměmi, které v minulosti nebo v současnosti rozbily mříže totalitních systémů. Ani my už nesmíme čekat, je třeba jednat. Potřebujeme demokratickou vládu, protože jinak nedokážeme zadržet hrozící ekologickou katastrofu a další zla. Musejí svobodně vystoupit všichni, kdo nám mají co říci, abychom z nich svobodnou volbou vybrali vládu pro nás, ne proti nám. Právě teď jsme povoláni k odpovědnosti za přítomnost i budoucnost nás a našich dětí.

Jsem s vámi, přátelé, kteří voláte po spravedlnosti pro všechny. S díky a úctou se obracím zvláště k obětem surového násilí. O vás platí Kristovo slovo: Blaze těm, kdo hladovějí a žízní po spravedlnosti, neboť oni budou nasyceni. Po žadavek potrestání viníků je zcela spravedlivý. Jen prosím, abyste nadále šli cestou nenásilí. Bojujme za dobro dobrými prostředky. Na našich utlačovatelích vidíme, jak krátkodechá jsou vítězství zloby, nenávisti, pomstychtivosti, bezohlednosti, zpučnosti. Také vás chci oslovit, moji katoličtí bratři a sestry, spolu s vašimi kněžími. V této osudové hodině našich dějin nesmí zůstat stranou nikdo z vás. Znovu pozvedněte hlas, tentokrát v jednotě s ostatními občany, Čechy a Slováky i příslušníky dalších národností, s věřícími i nevěřícími... Právo na víru se nedá odloučit, od ostatních demokratických práv. Svoboda je nedělitelná. Končím slovy, která zazněla kdysi v našich dějinách: S pomocí Boží osudy naše jsou v našich rukou.

František kardinál Tomášek.

Dva procesy, jedna ostuda

U Městského soudu v Bratislavě se konal 6. listopadu proces s katolickým aktivistou, dr. Jánem Čarnogurským, obviněným z podvracení republiky a pobuřování. V devět ráno se shromáždil před Justičním palácem dav asi tři set lidí, který provolával At žije Čarnogurský, Svobodu, svobodu a jiná hesla. V soudní síni byli zástupci amerického, britského a kanadského velvyslanectví, zpravodajové tiskových kanceláří AP a Reuter, zástupci Charty a přátelé obžalovaného. Po dvaceti minutách bylo lidem před soudní budovou megafonem řečeno, že se soudní líčení odrokuje, protože se nedostavil obhájce obžalovaného dr. Tibor Böhm. Obhájce dr. Tibor Böhm poslal předsedovi senátu dopis, podle něhož Ján Čarnogurský vznesl námítku proti předsedovi, jednomo členu senátu a proti prokurátorovi, protože jsou zaujatí jako nomenklaturní kádři. Na otázku předsedy soudu, zda komunisté nesmějí soudit, Ján Čarnogurský odpověděl, že je rozdíl mezi členy strany a nomenklaturními kádři. Líčení s dr. Čarnogurským bylo potom odročeno.

O týden později, ve dnech 13. a 14. listopadu se u Městského soudu v senátě předsedy dr. Šamka zahájil proces s dalšími čtyřmi obžalovanými, kteří původně měli být souzeni současně s dr. Čarnogurským. Byli to dr. Mirek Kusý, spisovatelka Hana Ponická, katolický aktivista Anton Selecký a lékař MUDr. Vladimír Maňák. Předseda senátu dr. Šamko si počínal vůči obžalovaným i obhájcům arogantně. Tak, že se při výslechu obžalovanému dr. Maňákovi udělalo špatně, musel být dopraven do nemocnice, kde ho chtěli lékaři několik dní pozdržet. Maňák naléhal, že se k soudnímu líčení vrátí a druhý den se pokračovalo v jeho výslechu. K soudu byl předveden i dr. Ján Čarnogurský, měl vypovídat jako svědek. Výslechl zákonné poučení, ale když ho dovedli, odmítl vypovídat. Všichni obvinění si u soudu

počínali sebevědomě a statečně. Žádné svědky — ani obhájce, ani obžaloby — soud nepřipustil. Profesor Kusý v závěrečné řeči poukázal mimo jiné na to, že v deníku Pravda z toho dne byla uveřejněna zpráva o konferenci, na níž jeden delegát navrhoval, aby byla v ústavě zrušena vedoucí úloha strany, vlastně tedy navrhoval to, zač je on, Kusý, souzen. Před soudem H. Ponická promluvila o poslání soudců. Maňák viděl v procesu snahu zastrašit ne je, kteří seděli na lavici obžalovaných, ale ostatní lidi. Byl to cynický proces. Prokurátor žádal pro Kusého nepodmíněný trest v dolní hranici sazby, pro ostatní podmíněné tresty na jeden rok. Všichni tři obhájci žádali osvobození obžalovaných v plném rozsahu. Obhájce dr. Tibor Böhm měl vynikající, hodinovou řeč, kterou přítomní odměnili bouřlivým potleskem.

Kolem půl sedmé večer byl vyneszen rozsudek. Kusého vina byla pozměněna na poškozování zájmů republiky v zahraničí a dostal 8 měsíců s podmíněným odkladem na 14 měsíců. Hana Ponická, Anton Selecký a MUDr. Vladimír Maňák byli zproštěni viny.

Když se čtyři obžalovaní objevili večer před soudní budovou, uvítalo je skandování Svobodu Čarnogurskému a státní hymna. Ale došlo na ještě dojemnější zakončení procesu. Ponické a dalším přinesli lidé velké kytice. Osvobození obžalovaní v hloučku přátel se vydávají k budově hlavní pošty. Tam jsou ve zdi dva háky po tabulce, která byla odstraněna a na níž bývalo jméno Pater Langer. Peter Langer byl na tom místě sovětskými vojáky 21. srpna 1968 zastřelen. Nevinný, mladý československý občan. Květiny darované před soudem všemi mladí lidé z hloučku na dva háky. Přiblížili se dva strážci Veřejné bezpečnosti. Přidušeně radí k opatrnosti a připomínají proces se čtyřmi slovenskými demokraty. Osvobození jim s radostí řekli: My tři jsme byli žaloby zproštěni. Strážníci odcházejí, nezasaňují. Květiny byly na hácích ještě pozdě večer, neodstranili je. Od pošty vedla cesta ke Komenského univerzitě. I tam vyčnívají ze zdi dva háky na místě, kde byla tabulka se jménem Danky Košanové. A i tam byly pověšeny květiny. Pietní akt byl ukončen, s prodlením, ale přece.

Na ta místa, kam byly zavěšeny květiny, kde 21. srpna 1968 za sovětské invaze padli nevinní občané, měli podle návrhu pěti slovenských aktivistů položit květiny ve výroční den 21. srpna 1989 občané Bratislavy. Za tuto výzvu spoluobčanům, aby květinami vyjádřili projev úcty, bylo pět iniciátorů zadrženo, vyšetřováno, obžalováno a souzeno. A z tohoto přečinu osvobozeno.

POJIŠTĚNÍ NÁVŠTĚV Z ČSSR

či jiné země. Jistě Vám přijde vhod možnost uzavřít výhodné pojištění na nemoc, úraz a úmrtí, event. převoz nemocného či zemřelého na náklady pojišťovny (i nad stáří 85 let). Pojištění od 0.22 šv.Fr na osobu a den!!

Informujte se u

AGENTUR PAZDERA

CH 01-932 32 22 • D 00411-932 32 22

Kreuzplatz 20, CH-8008 Zürich
Provoz 24 hodin denně, dtto neděle a svátky

KDYSI PÝCHA, DNES HANBA

Slovenský náměstek ministra vnitra Frolkovič řekl v rozhlasovém projevu o zdravotním stavu obyvatelstva, že dýmající komíny, kterými jsme se pyšnili, se staly naší hanbou.

Básník Jan Skácel zemřel

V Brně zemřel 7. listopadu básník Jan Skácel. Jeho dílo se uznávalo i v cizině. Před několika lety byl jmenován dopisujícím členem Bavorské akademie krásných umění v Mnichově, letos v červnu mu byla udělena v italské Luce Petrarcova cena za poezii, o tři měsíce později dostal středoevropskou cenu za poezii Velenica, již ho poctili slovinští spisovatelé. Na 1. listopadu byl pozván na zasedání Goethe Institutu v západo-německém Ludwigsburgu, kam nepřijel, protože podle rozhodnutí čs. úřadů nebyla jeho cesta v zájmu státu. S tímto drsným, úřady zahanbujícím rozhodnutím podivně kontrastuje už v říjnu oznámené čtení Skácelových veršů, svolané na 12. listopadu v Mnichově Institutem pro bavorskou literární historii při mnichovské univerzitě. Tam, kde doma úřady zneuctily básníka na smrtelném loži zákazem cestovat, instituce v cizím Mnichovu, aniž to tušily, uspořádaly básníkovi tryznu. Pohnutý byl básníkův život, pohnutý byl i jeho skon.

Zemřelého kamaráda Jana Skácela jsem víc než čtyřicet let neviděl a tak mi zůstává v paměti jako mladík, s nímž jsem na konci války a po ní chodíval občas koldokola v parku na Slovanském náměstí v Brně Králově poli. Byl o tři roky starší a v tom věku — sotva jsme překročili dvacítku — to je skoro rozdíl generace.

JAROSLAV DRESLER

Honza vždy velmi zarputile hájil utopický komunismus, byl většinou zamračený, mohutné černé obočí staženo hluboko dolů. Zdálo se mně, že se stylizuje do některé z postav Dostojevského románů. Chtěl být opravdový, čestný, pravdomluvný, ale přesto jsem s ním velmi často nesouhlasil, a tak se naše cesty rozcházely, až se rozešly docela po únoru 1948.

Honza Skácel byl tehdy přesvědčený, ba skalní komunista, ale do příruček se jako vzorný soudruh nikdy neohlídl. První konflikty, pokud si pamatuji, měl už krátce po únorovém puči jako kulturní redaktor brněnské Rovnosti s všemocným brněnským diktátorem Otou Šlingem. Ani po Šlingově pádu nebyl vzat na milost, ale musel pracovat v rovárně v Lišni. pak působil v rozhlase a teprve jako redaktor brněnského literárního časopisu „Host do domu“ mohl psát tak, jak to bylo v souladu s jeho mladými ideály. Jako básník byl Skácel zprvu jakoby ve stínu svého staršího přítele Oldřicha Mikuláška, v němž jsme už jako mladíci v letech po druhé světové válce viděli málem svého patriarchy. Honza však z tohoto stínu brzy vyšel a v nejlepších svých básních — alespoň podle mého přesvědčení — dosáhl čestnosti, opravdovosti, pravdomluvnosti a svrchované, velkolepé jednoduchosti, které mu zůstaly odeřeny, pokud chtěl být jako zelený mladík také homo politicus. Budu to počítovat jako velkou ztrátu, že jsem s ním už nikdy od roku 1949 nemohl mluvit. Sbohem!

Zemřela přítelkyně Mileny Jesenské

Ve věku 88 let zemřela 6. listopadu ve Frankfurtu nad Mohanem Margarette Buberová, která dávno před Solženicynem odhalila na Západě tajemství sovětského „Souostroví Gulag“. Pocházela ze zámožné německé rodiny, ale přiklonila se záhy ke krajní levici a byla poprvé provdána za syna židovského filozofa Martina Bubera. Měla s ním dvě dcery. Jejím druhým mužem byl člen politbyra KS Německa Heinz Neumann, s nímž byla za občanské války ve Španělsku a pak v Moskvě, kde byl Neumann posléze jako funkcionář Kominterny Stalinem zlikvidován a Margareta vězněna v Gulagu. V době paktu Stalin-Hitler ji sovětská tajná policie předala na mostě v Brest-Litevsku gestapu. V koncentračním táboře Ravensbrück se spřátelila s Milenou Jesenskou, o níž napsala knihu *Kafkova přítelkyně Milena* (česky vyšlo u Škvoreckých). V padesátých letech byla Margareta hlavní svědkyní v pařížském procesu, který dokázal existenci sovětského systému koncentračních táborů. Její bestsellery: *Z Postupimí do Moskvy*, *Zajatkyňi Stalina a Hitlera* a další. Měla přátelské styky s naším exilem, jmenovitě s Milošem Vaňkem, Annou Kvapilovou, Hanou Šklíbovou aj. J.D.

XV. KONGRES SVU V TORONTU

Čs. společnost pro vědy a umění svolává na dny 11. - 14. října 1990 XV. světový kongres do kanadského Toronta. Sjezd se uskuteční v Royal York Hotelu. Zájemci o účast na akademickém programu mohou si vyžádat přesné informace na adrese Mr. Stanley Maršík, 6270 Studebaker Rd, TIP CITY, OH 45371, USA.

Emigrace do Spojených Států

Vláda Spojených států pracuje na revizi své emigrační politiky a hodlá ji do konce listopadu dokončit. Jde především o uprchlíky ze středovýchodní Evropy. V poslanecké sněmovně ve Washingtonu se v prvním listopadovém týdnu konalo slyšení, aby mohli poslanci vyslechnout názory jak vládních činitelů, tak zástupců pomocných organizací, které o uprchlíky pečují. Jako nejožehavější problém se jeví záležitost uprchlíků z Polska a z Maďarska. Vedoucí uprchlického oddělení v americkém State departmentu, Princeton Lyman, zastával názor, že polští a maďarští uprchlíci, kteří chtějí začít nový život v Americe, by měli být vybidnuti, aby zůstali doma a pracovali na změnách své vlastní společnosti. Politické poměry v jejich zemích se natolik změnily, že většina žadatelů již nevyhovuje americkým podmínkám o perzekuci. Polovina polských a maďarských uchazečů o vízum do Ameriky byla letos z toho důvodu zamítnuta. Většina nynějších žadatelů chce do Ameriky z hospodářských důvodů, protože doma nemají dobré podmínky.

Ted je největším problémem, řekl Princeton Lyman, co dělat s asi 25 000 žadateli, kteří odešli z domova - někteří už před třemi lety - a jejichž žádosti se dosud neprojednaly. V době, kdy z Polska nebo Maďarska odcházeli, mohli mít k odchodu důvody, ale dnes tyto důvody nemají. Jejich žádosti se budou posuzovat podle dnešních okolností a ne podle toho, jaká jim hrozila perzekuce v minulosti. Mnozí, ne-li většina polských uprchlíků uváděla jako důvod perzekuce členství v Solidaritě, jenže dnes je Solidarita ve vládě a nikomu již perzekuce nehrozí.

Z kvoty 6.500 uprchlíků ze středovýchodní Evropy na současný fiskální rok bude většina viz vyčerpána pro uprchlíky, kteří již byli pro emigraci do Spojených států schváleni a jen čekají, až budou z evropských táborů dopraveni do Ameriky. Podle ujištění budou všichni přivezeni do Ameriky do konce tohoto roku. K těmto schváleným náležejí i uprchlíci v Rumunsku a v Jugoslávii. Podle odhadu paní Nancy Kingsburové z federálního účetního úřadu je počet už schválených pět tisíc, takže zbývá jen 1.500 viz pro žadatele, jejichž žádost se ještě neprojednala.

Protože se v Československu, Rumunsku a Bulharsku situace lidských práv nezlepšuje, uprchlíci z těchto zemí se budou uznávat za politické uprchlíky, jestliže prokáží, že byli doma vystaveni perzekuci a Spojené státy je budou jako uprchlíky přijímat.

V návrzích, jak uprchlickou krizi řešit, se jako jedna možnost uvádí repatriace, především Poláků a Maďarů. Jako druhou možnost uvádějí mluvčí amerických úřadů trvalé usazení v evropských zemích, do nichž uprchlíci přišli. Znalci poměrů, kteří ve slyšení kongresu promluvili, konstatovali, že hostitelské země - Rakousko, Západní Německo a Itálie - zostřují pravidla pro usazování uprchlíků a pro jejich přijímání, protože se snaží přiliv uprchlíků snížit. Důvody jsou jasné: uprchlíků je příliš mnoho a nejjasnější v případě Spolkové republiky Německo, kam se právě v minulých týdnech uchýlili desítky tisíc východních Němců.

Někteří poslanci a zástupci pomocných organizací navrhovali, aby se zvýšila přistěhovalecká kvóta pro uprchlíky ze středovýchodní Evropy a aby se zavedla mimořádná zvláštní kvóta jako pro některé uprchlíky ze Sovětského svazu. Poslanec William Lipinski kritizoval vládu za to, že sovětským uprchlíkům poskytuje větší výhody než středoevropským. Uznal, že americká vláda nemůže zvýšit finanční prostředky na emigraci, ale soudil, že by

mnozí uprchlíci se zřekli finanční podpory, kterou po příletu do USA dostávají, jen kdyby jim bylo umožněno dostat se do Ameriky. Poslanec Lipinski zdůrazňoval, že většina uprchlíků ze středovýchodní Evropy jsou lidé odborně vyškolení, takže Spojené státy by ze zvýšené emigrace těchto lidí měly značný prospěch.

Zprávu o situaci čs. uprchlíků v Evropě podal předseda Amerického fondu pro čs. uprchlíky, architekt Jan Hird-Pokorný z New Yorku. V Západní Evropě čeká na emigraci celkem asi 20.000 uprchlíků ze středovýchodní Evropy. Počet čs. uprchlíků se odhaduje na 2.500. Je zřejmé, že kvóta 6.500 viz celkový stav uprchlíků jenom málo sníží, ale neodstraní. Pomocné organizace, pečující o uprchlíky, navrhovaly State Departmentu, aby dal pro uprchlíky ze středovýchodní Evropy 20.000 viz. Ale k dispozici je jen 6.500 viz. Arch. Pokorný se zmínil o návrzích na snížení početního stavu uprchlíků: je to plán, podle něhož by se mohli vrátit do Polska někteří polští uprchlíci, kdyby se jim finančně pomohlo po návratu. Takové řešení ovšem vůbec nepřichází v úvahu pro československé, bulharské a rumunské uprchlíky. Jiným řešením by mohly být takzvané soukromé a polosoukromé programy. Uprchlíci mají ve Spojených státech mnoho příbuzných a přátel, kteří jsou ochotni za ně zaplatit cestu do Spojených států a obstarat jim byt a zaměstnání a písemně se zavázat, že nepřipadnou na obtíž úřadům sociální péče. Americký fond v roce 1989 se podílel na polo-soukromém programu a usadil ve Spojených státech 63 čs. uprchlíky, aniž to stálo americký stát haléř. O tento program je stále zájem, což dosvědčuje spousta dotazů, vznášených příbuznými a přáteli uprchlíků. Architekt Pokorný vysvětlil poslancům, že politická situace v Československu se nezlepšuje, nýbrž naopak zhoršuje, lidská práva jsou víc a víc deptána. Proto neubývá uprchlíků. Podle amerických statistik bylo do Spojených států v roce 1986 připuštěno 1.589 Čechoslováků, o rok později počet klesl na 1.072 a ještě víc klesl v roce 1988 — na 672. Do konce letošního července přijelo do Spojených států 686 čs. uprchlíků. V tomto počtu jsou i uprchlíci, kteří byli schváleni pro emigraci v roce 1989, ale jsou i uprchlíci, kteří byli schváleni pro emigraci v roce 1988, ale nemohli přijet dříve, protože nebyla k dispozici víza. Předseda arch. Jan Hird-Pokorný doporučoval, aby byl pro Ameriku přijat větší počet čs. uprchlíků. Mají na to nárok vzhledem k perzekuci, která v Československu nadále trvá.

Pohovory na USA

Jestliže nenastanou nepředvídatelné překážky, což se v těchto pohnutých dobách nedá vyloučit, obnoví americké úřady INS ve Vídni a ve Frankfurtu/M pohovory s čs. žadateli o emigraci do Spojených států. Ve Vídni pohovory začnou v prosinci, ve Frankfurtu v lednu.

Jakmile INS oznámí pomocným organizacím jména pozvaných, budou o tom uprchlíci ihned uvědoměni. Je naprosto bezúčelné domáhat se, aby byl někdo k pohovoru pozván přednostně. Jediná přípustná výjimka jsou uprchlíci, kteří mají ve Spojených státech blízké příbuzné a o příbuzenství mají doklad (Affidavit of Relationship). Blízkými příbuznými jsou některý z rodičů, děti, bratr nebo sestra, nikoli bratranec, strýc nebo teta. Ovšem i u uprchlíků této kategorie trvá řízení několik měsíců. Více podrobností není zatím známo a dotazy na pohovory nelze tudíž zodpovídat.

LIDOVÉ MILICE

V říjnu vysílala čs. televize dokument pod názvem „Vytvářejí pevnou jistotu“. V atmosféře, kdy už i v NDR ustupují od zastaralého stalinismu, se v Československu publikují texty, při nichž vstávají vlasy na hlavě. Komentář k filmu byl skutečně pozoruhodný: „Lidové milice slouží KSČ proti reakci jako ochrana KSČ. Jaké úkoly má dnes? Také dnes věrně slouží odkazu Unora jako dobrovolná, ozbrojená složka KSČ. Pomáhá řešit složité situace při ochraně veřejného pořádku. Jsou členy všech masových organizací, usilují o stálou připravenost hájit vymoženosti socialismu. K nejlepšímu patří I.M Děčín.“ Následuje obrazová reportáž z branného cvičení, v němž lítá helikoptéra, střílí se ze samopalů, a pronásledovaná ženou psi, jsou to teroristé... Dále komentář vysvětluje, co je terorismus v čs.

podmínkách: „Je to útok na zdraví, majetek, nebo úmysl odstrašit od plnění úkolů socialistické společnosti. Proto musí být I.M připraveny terorismu čelit.“ Následuje zásah pátrací skupiny a pohotovostní jednotky; o povolení použití ostrého střeliva rozhoduje OV KSČ, jím řízený branný okresní štáb, ten také rozhoduje o způsobu zneškodnění nepřítele. Přímě hrozivě zní závěrečná věta, při níž je jasné, že KSČ prožívá skutečně období strachu: „Lidové milice představují sílu, která může být ve velmi krátké době zmobilizována, kdykoli je třeba, při ochraně vymožeností socialismu.“

Je jen otázka, jak dlouho takové předpoklady zastrasování lidí bude ještě fungovat, jak dloho se členové KSČ budou cítit bezpečněji, „pevně jisti“ pod ochranou takové reptilie, jakou jsou Lidové milice. I.Škrábánková

Osmdesátiny statečného

Ota Hora osmdesátiletý

Narodil se 26. listopadu 1909 v Golčově Jeníkově u Čáslavi. V letech 1945-1948 byl poslancem pražského parlamentu za čs. stranu národně socialistickou. V poslanecké sněmovně patřil k nejstatečnějším poslancům. V době, kdy Rudá armáda okupovala Československo, nebál se mluvit o rudém gestapismu. A v prosinci 1947 v parlamentu prohlásil: „Žijeme v policejním státě“. Ve dnech únorového komunistického puče Klement Gottwald vyřkl hrozbu: „Horu musíme dostat živého a budeme z něho tahat kůži.“

Avšak Horovi se podařilo uniknout do zahraničí. Po krátkém pobytu v Londýně rodina Horova emigrovala r. 1949 do Kanady, kde Ota začínal jako dělník v prádelně, aby se postupně vypracoval na finančního ředitele elektronické továrny a později finančního administrátora ve federálním ministerstvu energie, dolů a zdrojů.

V exilu po čtyřicet let O. Hora usilovně pracuje pro obnovu svobody a demokracie v Československu a zároveň varuje svobodný svět před komunistickým nebezpečím. Obětavě pracuje ve vrcholných krajských a exilových organizacích, v Československém sdružení v Kanadě, v Radě svobodného Československa, ve Sdružení porobených národů, v Československé straně národně sociální, (jejímž je čestným místopředsedou). R. 1978 podrobně popsal komunistický puč v únoru 1948 v knize „Svědectví o puči“ (Vydalo nakladatelství Sixty-Eight Publishers v Torontu). Píše kanadským novinám, posílá kritické připomínky rozhlasovým a televizním redakcím a varuje západní veřejnost před komunistickou subverzí. Posílá kanadským poslancům i vládě podněty a návrhy, v nichž nabádá k obezřetnosti před rozvrtnými sovětskými plány. V krajském a exilovém prostředí se stal velmi známý svými články v krajském tisku. Hlavním posláním desítek a desítek Horových článků byla snaha udržet zájem exulantů o osud trpícího národa. A to v době, kdy tolik exilových duší ochořelo národní vlačností, nezájmem o exilové dění a hledělo si jen svého bytla.

Srdce O. Hory ještě dnes, kdy se dožívá požehnaného věku osmdesáti let, bije stejně tak horoucně a intenzivně jako v době, kdy jsem jej prvně poznal - bylo to před 56 roky. Po celou dobu veřejného působení šel věrně ve šlépějích T.G.Masaryka, nikdy nepřestal usilovat o upevnění svobody a demokracie v naší vlasti. Tak jako tehdy, i dnes zůstává O. Hora věren ideálům - sloužit člověku, národu a lidstvu. Přejeme jubilantovi do dalších let pevné zdraví a splnění jeho i našich tužeb - lepšího zítřku československému lidu ve vlasti.

Jožka Pejscar

František Nový osmdesátníkem

V jihoaustřalském Mount Compass /u Adelaide/ se v prosinci dožije 80ti let František Nový, zasloužilý a v celé Austrálii i na Novém Zélandu známý krajský pracovník. Ke vzniku některých našich exilových organizací v Austrálii dal popud, u jiných pomáhal ke zrodu. A ve všech pracoval a často jim po mnoho let stál v čele. Z druhé světové války si přinesl dokonalou znalost angličtiny a hodnot tankového důstojníka (bojoval pod generálem Pattinem). Po návratu do vlasti začal farmařit na Karlovarsku a hned navázal na svou předválečnou činnost v čs. straně národně socialistické, jejímž činovníkem zůstal i v exilu. Čs. klub v jižní Austrálii, který založil a jehož byl několikrát předsedou a - věříme - i ostatní organizace v Austrálii mu neopominou k životnímu jubileu blahopřát. Připojujeme se k nim, nejen proto, že je naším zástupcem v Austrálii, ale hlavně z toho důvodu, že bratr František Nový je i v osmdesáti letech junák podle našeho gusta a z gruntu hodný člověk. Mnohaja ljeta bratříčku.

Zemřel Karel Hora

Bývalý major čs. armády Karel Hora, jehož úmrtí 8. srpna na Korsice opožděně oznamujeme, byl nositelem nejvyšších britských, amerických a československých vojenských vyznamenání. Na začátku 2. světové války se přihlásil do Cizinecké legie, se kterou bojoval a byl těžce zraněn. V nemocnici upadl do německého zajetí, ale podařilo se mu uniknout a přes Španělsko dostat do Anglie. Válku skončil jako francouzský parašutista. Absolvoval vojenskou školu v Paříži a v Praze mu bylo nabídnuto profesorské místo. Po únoru 1948 šel do exilu a znovu vstoupil do Cizinecké legie. S ní jako důstojník se účastnil vojenských operací na Koreji, v Indočíně a v severní Africe. O svém dobrodružném životě napsal knihu *Moje matka Cizinecké legie*, kterou v roce 1977 vydalo nakladatelství, Sixty Eight Publishers v Torontu, Major Hora zemřel v 80 letech věku.

VÁNOČNÍ KVÓTA

Na dovolené v Bavorském lese jsem si poranil kotník. V okresní nemocnici mi kotník ošetřili a při sepisování personálii mě upozornili, že u nich leží už několik týdnů paní Doležalová, taková hodná trpělivá paní, která je také z Čech a že by ji jistě potěšilo, kdybych se u ní zastavil. Koupil jsem tabulku čokolády a sestra mne zavedla k lůžku paní Doležalové. Ležela na kost vyhublá, oči hluboko zapadlé, v místnosti se tmeji staršími ženami. Překvapeně pozvedla hlavu, když jsem ji rozpačitě položil obvyklou, ale naprosto zbytečnou

LUBOMÍR KAVÁLEK

otázku, jak se jí vede. Byl to můstek k delšímu rozhovoru. Paní Doležalová už překročila osmdesátku. Jediný syn zemřel ještě doma a manžela pochovala před sedmi lety tady. Smutně vyprávěla, jak je komunisté vyhnali z vlastního gruntu a když se bránili, vyhožovali jim, že je zavřou. Na to Doležalovi nečekali. Ale zůstali tady, hned u hranic, aby byli, až se to tam sesype, co nejrychleji doma, na svém. „Chudák táta se už toho nedočkal,“ posteskla si paní Doležalová, „neměli jsme tu život lehký, dělali jsme se, ale nějak jsme se vždycky protloukli. Nejvíce nás živila naděje. Teď je to horší. Zůstala jsem tady opuštěná jako kůl v plotě. A k tomu ta zadržovací nemoc.“ Pak ji náhle vzpomínkou zatřásl oči. Více než před rokem, když trhala u cesty trávu pro králíky, zaslechla český hovor. Starší muž a žena se dohadovali, jdou-li správnou cestou. Paní Doležalová se s nimi pozdravila, slovo dalo slovo a tak se dozvěděla, že Hrábkovi — tak se představili — přijeli do Evropy z Ameriky a že se při té příležitosti chtějí podívat v těch kopech, jak to vypadá na našich hranicích, které přešli ve stejnou dobu jako Doležalovi. Se zájmem si vyslechli osudy paní Doležalové, napsali si její adresu a slíbili, že pošlou pohlednici z New Yorku, kde žijí... Slib dodrželi a paní Doležalová si toho nesmírně vážila. A teď, pár dní potom, co ji odvezli do nemocnice, přišel z Ameriky balík „s čokoládou, katem a hlavně s prádlem, které se jí v nemocnici moc šikne“. Strašně ráda by chtěla poděkovat, ale už na psaní nevidí. Nemohl bych to udělat za ni? Rád jsem vyhověl. Naznačila mi, jak by to chtěla napsat. Adresu jsme vystříhli z obalu balíku. Když jsem ji příští den dopis přinesl a přečetl, namalovala pod něj, jen tak poslepu, rozťresanou rukou podpis. Že je trochu rozmazaný zavinišla slza, která na podpis ukápla. Slza vděčnosti.

Po návratu z dovolené jsem zašel s kotníkem na kontrolu do ortopedické kliniky, kde nedávno nastoupil můj přítel, dr. Kříž. Kotník mi zrentgenoval a ujistil mne, že je vše v pořádku. „Větší starosti mám s lhotákem na osmdesátce,“ řekl mi při loučení. „Mrkni se tam na něho a dodej mu trochu kuráže, trápí se, co bude na vánoce s rodinou.“ Lhoták ležel na lůžku u okna, levou ruku v sádře a pravou nohu na dláhách, přes kladku na stojanu zatíženou kovovým závažím. Jeho zvlhlé oči zíraly tak nějak nepřítomně do sešitu v modrém obalu. Pozdravili jsme se a když jsem se začal vyptávat, jak ke zranění přišel, podal mi namísto odpovědi sešit. Jeho desetiletý synek Jirka v něm krasopisně zaznamenává:

„Do Německa jsme přišli loni před vánocema. Tatínek měl ruku v gypsu. 28. října u svatého Václava přes ni praštil pendrekem jeden surovej esenbák. Maminka řikala, že to ani nemoh bejt Čech. A ještě k tomu tatínka zavřeli. Vod tý doby se mě soudruh učitel vyptával, kdo k nám fšcko chodí a co se u nás povídá. Dyž tatínka pustili, tak sem mu to řek a tatínek řikal že už toho má plný zuby a že v tomhle svý kluky vyrůstat nenechá chce z nich mít pořádný a slušný lidi. To myslel mě a mýho bráchu Frantíka co má čtyry roky. Bydlíme v takový velkým domě eště s nákejma lidma z Afriky a Polska a s kurdama. My tady čekáme abysme mohli odejet do Ameriky. Asi po lodi nebonějak jináč. Tatínek řikal že to bude eště nějaký čas trvat že eště nemáme kvótu. Maminka řikala že to fšcko nějak přeckáme a že trpělivost přináší růže a tatínek řikal že tady ty růže rostou nějak pomalu a že aspoň dyby moh pracovat. Bez práce se necejtí ale nemá na ni povolení. Asi na ní musí bejt kvóta jako na tu Ameryku. Moc ho to trápí. Jednou pozdě večir myslel že už s Frantíkem spíme řikal mamince žeaby nám to líp uteklo udělá nám letos pěknýho Ježíška dyž jsme loni žádnýho neměli. Najednou viděl že eště nespím a řikal že eště neměl naši novou adresu. Dyž myslel že už zasej spím řikal že na to pude vydělat. Ve vedlejší vesnici stavěj nový

baráky a potřebujou šikovný lidi až dyž jim řekne že se žádný práce neštítí, tak ho třeba vemou že pro jednou se svět nezboří a třebaš přivřou oči dyž jim řekne naco peníze potřebuje dyk maj taky děti. Vzal ho a tatínek stával brzy ráno eště byla tma a chodil domu dyž už byla tma celej dodělanej až nám ho bylo líto. Ale tatínek byl šťastnej a mamince řikal že nám vystrojí parádního Ježíška a já sem řikal Frantíkovi že letos Ježíšek jistojstě přijde. Moc jsme se na něj těšili. Frantík chtěl abysem Ježíškoj napsal psaníčko žeaby mu nadělil kapitánskou čepycy žeaby moh kormidlovat tu velkou loď, co s ní pojedeme do Ameriky.

Apak se to stalo. Zrovna dyž dělal střechu přišel vnoci velkej mráz fšcko bylo ráno ledovatý a tatínek uklouz a spadnul dolu a teď leží v nemocnici a maminka dyž nám večir vaří polívku tak jí do ní kapou slzy. Dyž ji du pohladit řiká žeaspoň nemusí solit. Dyž se k ní přitulí taky brácha utře si slzy zástěrou a řiká eštěže mám kluci ušatý vás dva a tose už usmívá a řiká že ty růže přece jednou rozkvetou tatínek se uzdraví a fšcko bude lepší než dřít. Jen ten Ježíšek eště letos asi nepřijede. A já si řikám že to s ním bude jako s tou cestou do Ameriky. Eště na něj nemáme kvótu.

Kvóty pro emigraci do Ameriky přiděluje kongres ve Washingtonu. Vánoční kvóty můžete, milí čtenáři, zvětšit Vy a připravit tím hezkého Ježíška pro Jirku, Frantíka a další a další české a slovenské děti v podobné situaci. Věřte, že i Vám budou svítit světla na stroměčku jasněji a „Narodil se nám“ bude znít radostněji, přispějete-li svým vánočním darem těm méně šťastným, přestárlým, opuštěným a nemocným krajanům. A především dětem!

Vánoční kvótu pro ně můžete zvětšit příspěvkem, zaslaným neworské odbočce Národní rady žen svobodného Československa (P.O. Box 121, Newark, N.J. 07101), která už třicet let připravuje uprchlíkům vánoční nadílku. Doufejme, že za rok nebude zapotřebí vánoční nadílku pořádat.

STUDENTSKÁ DEMONSTRACE V BRATISLAVĚ

Dne 16. listopadu večer se shromáždilo na Náměstí míru v Bratislavě na pět set studentů, kteří zazpívali státní hymnu a středem města pak pochodovali ke Komenského univerzitě. Na místě, kde byla 21. srpna 1968 zastřelena studentka, položili květiny. Průvod potom odešel k ministerstvu školství, kde byla provolávána hesla Svobodu, svobodu, Ať žije demokracie a hesla na podporu reformy výchovného systému. Policie průběh demonstrace pozorovala, aniž zasáhla.

DĚKUJEME ZA VYROVNÁNÍ PŘEDPLATNĚHO

Středisko informací a služeb pro Čechy a Slováky poskytuje aktuální informace a potřebné služby týkající se

- asylového řízení
- Asl/G paragraf 17 „Duldung“
- pracovního povolení
- povolení pobytu
- oprávnění pobytu
- nabytí něm. státního občanství
- rozhodnutí o amnestii ze dne 27 října 1988
- legalizaci pobytu v NSR
- vyjmutí ze státního občanství ČSSR
- Tvorby kapitálu, cenné papíry a fondy
- uložení kapitálu
- financování vlastního bytu a rodinného domku
- možnosti kreditu
- daňového vyrovnání a přiznání
- registrace a zápočtu odpracovaných let v ČSSR

- finančního zajištění v případě invalidity
- finančního zajištění v důchodu
- zákonných povinností vůči Úřadu důchodového pojištění
- novelizace daňového zákona k 1. 1. 1989
- novelizace zákona o nemocenském pojištění k 1. 1. 1989
- reformy zákonn. důchodového pojištění

- Naši odborníci Vám poradí v otázkách pojištění
- Pomůžeme Vám při koncipování úředních dopisů a vyplňování formulářů
- Vaše záležitosti můžete projednávat v mateřštině

• Pro naši činnost je nezbytné nutný soustavný průzkum o postavení našich krajanů v sociálním pojištění ve Spolkové republice. Proto také my potřebujeme kontakt s Vámi.

Úřední hodiny: středa 10 - 16 hodin • telefon (089) 551 44 109

Iduna Versicherungen, Bausparen, Investment
Československé oddělení
8000 München 2, Sonnenstrasse 23, 5. poschodí

IDUNA
Immer der richtige Rahmen

MOJMÍR POVOLNÝ EXIL DOMOVU

Ve světě naší civilizace a kultury je po všech zkouškách a zvratech demokracie nejdražším odkazem tohoto pohnutého století a nejpálčivější otázkou v Československu, které se ji nakrátko, ale nezapomenutelně těšilo. Na konci roku 1989 však už není otázkou, zda se tam demokracie vrátí. Otázkou zůstává pouze kdy a jak.

Naše domácí opozice a politický exil jsou také odkazem dvacátého století. Domáci opozice je poslední obětí velkého zla, komunismu, ale zároveň v republice představuje nezníčitelný ideál svobody a lidské důstojnosti. Po všech Gottwaldech, Novotných, Husácích a Jakeších zbude v našich dějinách dvacátého století jen černá skvrna, kdežto čestné místo v nich připadne všem těm, kdo se jim postavili, kdo se nevzdali a kdo přivedou svou při o československou demokracii ke zdárnému konci.

I exil je odkazem dvacátého století. Nejsme první, kdo v něm museli opustit zemi, ve které se narodili, kdo se musí vypořádat s životem bez přirozeného zájmu rodné krajiny, mateřského jazyka a národního společenství, akdo na sebe vzali závazek, že nenechají svou zemi v ponížení. Nejsme první, ale chtěli bychom být poslední. Co bude náš exil dělat, až se naplní jeho dny a demokracie se vrátí do Československa?

Mezi mnoha pohromami, které na republiku rozlil komunismus, je již přes čtyřicet let trvající izolace od Evropy. Masarykovo Československo bylo evropskou zemí ne pouze proto, že podle úvodu ke svému prvnímu zákonu vstoupilo „do rodiny svobodných, samostatných národů“. Bylo evropskou zemí, protože žilo v tradicích Evropy, podílelo se na jejím snažení, těšilo se z jejích úspěchů a snášelo s ní její bolesti. A když jsme za oněch časů přikládali nějaké měřítko na své myšlení, chování a činy, nedívali jsme se přes rameno Moskvě; bylo to měřítko evropské.

Masaryk by se zhrozil, kdyby viděl, k jak hluboké devalvaci tradičních hodnot evropské civilizace a kultury, jeho „evropejství“, jak říkával, v Československu došlo. Komunistický režim se jich výslovně zřekl a pro sebe je nahradil pahodnotami své derivace. Protože se mu nepodařilo je vnutit všemu lidu, v Československu koexistuje velké prázdno s velkou touhou do Evropy se vrátit.

Tato touha má někdy mlhavou, někdy obhroublou, někdy pochybnou formu. Ale také má vznešenou a konkrétní formu, jak napsvďčuji všechna naše nezávislá hnutí, která se k Evropě hlásí. Hlásí se k ní jazykem Masarykovým.

Všichni věříme, že není daleko den, kdy si československý lid znova otevře dokořán dveře do Evropy. Bude to pro něj velká zkouška duchovní a materiální, na které i exulanti budou účastni.

Když bude sbalen ostnatý drát a budou stženy strážní věže, když nám otevřou pohraniční stanice bez úpravy občanství, ne všichni se vrátíme do Československa natrvalo. Co bude po nás žádat odkaz Masarykova evropanství, jemuž jsme se těšili v emigraci? Masaryk byl mužem myšlenky a činu. Hrůzka z nás bude moci pomáhat artikulovat evropské myšlení doma nebo z ciziny. Většina z nás se však na tomto novém spojení republiky s Evropou bude moci podílet skutky.

Bude potřeba dohonit evropský vývoj v mnoha oborech duchovních i praktických, ve vědách, umění, technice, výrobě, obchodě. Někdo bude muset shánět potřebné stáže a jejich úhradu. Naším mladým lidem se bude muset poskytnout příležitost studovat na evropských středních a vysokých školách. Mladým pracujícím se bude muset umožnit shlédnout práci ve svých oborech v Evropě. Někdo se bude muset postarat o stipendium, ubytování, přátelskou radu. Doma bude příležitost využít zkušeností nabytých v cizině ve všech možných oborech, dobrovolně, ať už přímou účastí nebo ve funkci poradce.

Jestliže za první světové války čeští a slovenští emigranti — horníci a tovární dělníci, farmáři, truhláři, úředníci a pár intelektuálů a podnikatelů mohli nasbírat statisíce dolarů na Masarykovu zahraniční akci, na osvobození starého domova, proč by nemohl a neměl náš statisícový exil být schopen vzít na sebe velký úkol pomoci vrátit Československo do Evropy? Nespoléhejme se na cizí pomoc.

Často jsme si v našich dějinách stěžovali, že jiní rozhodli o nás bez nás. Tentokrát máme příležitost rozhodnout sami o sobě pro sebe. Na několika místech se již v našem exilu ozývají hlasy s podobným příslibem; ve Vancouveru se připravuje seznam odborníků; v Curychu se žádá o stipendia; v Adeleide uzavírají o pracovní pomoci. Začneme v našich organizacích připravovat svůj vlastní plán československé pomoci. Připravme se na organizování stáží a stipendií, ubytování a pohostinství. Když přijde ten křivený okamžik, budme připraveni uložit si národní exilovou daň, které by vedle vší práce bylo použito k úhradě nákladů spojených s tímto programem.

Jestliže si náš ještě poměrně chudý národ mohl před více jak sto lety postavit z darů prostého lidu Národní divadlo nejen jednou, nýbrž dvakrát, proč by československý exil nebyl s to ještě vznešenějšího a dalekosáhlejšího podniku?

Již to, že jsme zvolili exil, že jsme vystoupili z řady, nás svým způsobem opuncovalo a zavazuje. Nesmíme se stát cizinci vůči zemi, ze které jsme přišli. Návrat Československa do Evropy bude jedním z velkých činů našeho času. Evropanství znamená mimo jiné také určitou míru velkorysosti. Oliver Wendell Holmes, jeden z největších přísedících Nejvyššího soudu Spojených států, napsal: „Život je práce a zánícení a proto od nás vyžaduje, abychom byli podílčníky na činech a vášních svého času. Jinak budeme souzeni, jako bychom nebyli žili.“ Záleží jen na nás, jak budeme souzeni.

Podpořte Několik vět

Mezinárodní výbor pro podporu Charty 77 ve spolupráci s pařížským výborem pro koordinaci v oblasti lidských práv Entr'aide et action rozhodly podpořit ty občany, kteří jsou v Československu pokutováni za svou občanskou aktivitu. Zejména ty, kteří podepsali prohlášení Několik vět.

Oba výbory tak vyhovují výzvě nezávislých občanských hnutí, aby se přispívalo na veřejnou sbírku ustavenou k tomuto účelu. Ve výzvě se zvláště zdůrazňuje, že sbírka nemůže být považována za trestný čin, protože zmíněné pokuty nejsou ukládány za trestné činy, nýbrž za přečiny a přestupky.

Oba výbory přijímají a na adresy do Československa poukážejí všechny peněžité dary, které dostanou. Poukazy se posílají na adresu:

Koordináční výbor
B.P. 11 — 77850 Héricy, France

Knihkupectví DIALOG, Hessstr. 88,
8000 München 40, Tel: **089/52 57 10**
- otevřeno denně 13-18 hod., v sobotu 10-13hod.
Pro milovníky českého, filmového humoru uvádíme na **Velehradě**
Mnichov Kreuzstr. 16/II, patro:
23.11.89: Faunovo velmi pozdní odpoledne
- 1983, režie V. Chytilová
14.12.89: Všichni dobří rodáci
- 1968 režie V. Jasný.
11.1.90: Roztomilý člověk - 1941 režie Martin Frič

Slavné dny ve Vratislavi

Z iniciativy polské Solidarity se ve dnech 3. až 5. listopadu konalo v aule univerzity ve Vratislavi sympóziem o problémech střední Evropy a souběžně s ním i festival svobodné čes. kultury s koncerty, výstavami a filmovými představeními.

V předvečer zahajovacího dne byla vernisáž výstavy obrazů, podnik uspořádán zcela ojedinelý. Místo obrazů visely na stěnách jen prázdné rámy, uprostřed s popisem, co měl vystavovaný obraz představovat a se jménem malíře - autora. Katalog výstavy byl k dispozici. Obrazy byly při dopravě do Polska zabaveny, což Pavel Svítal, tajemník čes. velvyslanectví ve Varšavě vysvětlil tím, že čes. bezpečnostní orgány pojalý podezření, že se za malbou obrazů skrývají staré, vzácné malby, jež měly tak být do Polska propašovány. Skupina znalců zjišťuje, zda je podezření oprávněno.

Na sympóziu v univerzitní aule se shromáždili četní hosté. Z Vídně přijeli Karel Schwarzenberg, Jiří Němec a Pavel Kohout, z Paříže Petr Král a Jan Pelc, z Moskvy básník Kiril Podrabinsky, z Prahy M. Šustrová za kolektiv mluvčích Charty.

Na sympóziu promluvil historik Vilém Prečan ze západního Německa, dr. F. Janouch ze Stockholmu, krakovský bohemista Jacek Baluch, podtajemník polského ministerstva zahraničí Stefan Starczewski, rektor univerzity Mieczysław Klimowski (oznámil, že se na univerzitě obnovuje studijní obor bohemistika), politolog Sijanakakakis (do roku 1968 žil v Praze), v dalším průběhu sympózia přednesli příspěvky a zasáhli do rozpravy historik Lešek Henzl, dr. Antonín Měšťán z univerzity ve Freiburgu, Meda Mládková z Washingtonu, která reprezentovala americkou nadaci pro podporu umění ve středovýchodní Evropě, univerzitní profesor Jan Goňski. Byly přečteny příspěvky, jež sympóziu poslali Václav Havel, Pavel Tigrid z Paříže, prof. Josef Škvorecký z Toronta a básník Jaromír Hořa, jemuž čes. bezpečnostní úřady zabránily přijet do Vratislavi.

Nebyl jediný, jemuž byla účast ve Vratislavi zmařena. Čs. policejní úředníci při kontrole na hranicích zkonfiskovali pozvánky do Vratislavi skupině dvaceti českých historiků. Jejich cesta pryč nebyla v zájmu státu. Stejně byl postižen i 82letý Pavol Čarnogurský z Bratislavy. V srpnu navštívili pana Čarnogurského v Bratislavě tři poslanci polského sejmu a odevzdali mu vysoké vyznamenání za pomoc polským vlastencům v době války. Pan Čarnogurský měl na sympóziu na toto téma přednášet. Když však ve dvě v noci přijel na celní stanici v Petrovicih, pohraniční důstojník mu sebral pozvání i s pasem a zmizel z vlaku. Po chvíli se vrátil a vyzval Čarnogurského, aby vzal své věci a šel s ním. Dovedl ho na celnici, kde mu šest celníků nařídilo vyložit na stůl všechny věci z kufru a z aktovky. Pan Čarnogurský se musel vysvětlit do spodků, aby mu mohly být prohlédnuty šaty. Důkladná prohlídka trvala půl hodiny a když protestoval, celníci mu oznámili, že do Polska nepojede a může se vrátit do Slovenska rychlíkem, který za chvíli přijede. V rychlíku mu vrátil pas. Také další protesty byly marné. Když důstojník pas odevzdával, odmítl říci panu Čarnogurskému své jméno, dal mu jen své číslo. V devět ráno byl Pavol Čarnogurský zase v Bratislavě a šel rovnou na polský konzulát oznámit, co se mu stalo a požádat, aby ho ve Vratislavi omluvili za neúčast.

Ve dnech 2. až 5. listopadu byly cesty z Československa do Vratislavi nežádoucí. V rychlíku Bohemia, vypraveném z Prahy 3. listopadu, cestovala skupina pracovníků Státní bezpečnosti a Sboru ozbrojené ochrany železnic. Členové skupiny měli naříditi zabránit čes. cestujícím v účasti na podnicích ve Vratislavi. Provádělo se to jednoduše: všichni cestující s jízdenkou do Vratislavi byli postupně na stanicích Hradec Králové, Týniště nad Orlicí a Žamberk vyvedeni z vlaku a informováni, že jejich cesta do Polska není ve státním zájmu. Tak bylo z rychlíku vyřazeno přes dvě stě cestujících. Čs. bezpečnostní orgány v některých případech ani neváhaly provádět zásahy i na polském území a vykazovaly z vlaků lidi i ve stanici Mezilečí. Polský ministr zahraničí byl o situaci informován, aby mohl - aspoň dodatečně - v Praze zakročit.

Na hraničních přechodech byli zastavováni a vráceni zpátky domů i automobilisté. Tak byl donucen k návratu do Prahy i zpěvák Merta. Několik autobusových zájezdů bylo zrušeno. Nicméně jedna skupina mladých ve věku od 20 do 25-ti let, vysazená z autobusu, se odmítla vrátit, posadila se na zem a oznámila, že se nehne, dokud jí cestu do Polska nedovolí. Přišli strážníci, hrozili, křičeli, ale mladí se nedali vyvést z klidu. Nezalekli se, ani když přišli

strážníci se psy. Psůvodi zvířata dráždili, ale přes plno štěkotu a dlouhého pouštění hrůzy mladí beze strachu obstáli a po devíti hodinách se dočkali, že mohli autobusem do Vratislavi odjet. Tam se chlubil svým vítězstvím.

Mezi těmi, jimž se nepodařil příjezd vlakem, byl také bratislavský písničkář Ivan Hoffman. Ale sta a sta lidí našlo cestu, jak se vyhnout překážkám a přijeli do Vratislavi. Asi deset přišlo přes Sovětský svaz, někteří prošli východním Německem, jiní neznámou jak, ale ve Vratislavi jich bylo mezi čtyřmi a pěti tisíci.

Zlatým hřebem festivalu byly dva koncerty zpěváků v čele s Karlem Krylem. Slavil triumfy od momentu, kdy vstoupil na jeviště. Připravil si úvodní řeč, ale zapomněl ji a z podia Teatru Polskiego na uvítanou pronesl: Vitam panstvo, dobrý večer po dvaceti letech. Rozburácel se potlesk, jásot, radostné slzy shledání. V divadle pro 1.500 diváků se první večer těsnilo přes 2.000 návštěvníků, z poloviny polských, z poloviny českých a slovenských. Na polském jevišti se setkali - namnoze poprvé - s Karlem Krylem Jarek Nohavica, Vlasta Třešňák, Pepa Streichl, Jarda Hutka, Pavel Dobeš, Sváta Karásek, Pepa Nos, Petr Rimský, Vladimír Veit a Petr Dopita. V sobotu přišlo na koncert ještě víc lidí než den před tím a byl to účasti večer převážně československý. V hledišti se objevila standarta s nápisem Chceme otevřené hranice a ne železnou oponu. Václavu Havlovi a Chartě byly uspořádány ovace. Koncert byl věnován čes. politickým vězňům a zasloužilý pořadatel podniků ve Vratislavi, Jašinskij, se v projevu výslovně zmínil o dr. Jáně Černogurském, jehož proces v Bratislavě měl být o dva dny později zahájen.

Zvuk písničkářů by však neměl ohlušit sympóziem o střední Evropě, které probíhalo v

univerzitní aule. Protože někteří politologové ze zahraničí nepřijeli, vyvinulo se sympóziem v polsko-československý dialog. Čs. příspěvky převažovaly počtem. Pokud se střední Evropy týče, i toto sympóziem jako četná před ním skončilo spíše otázkami než odpověďmi. Podle některých je střední Evropa iluze, představa, která se nikdy vlastně neuskutečnila, ale fakt je, že žijeme vedle sebe, Poláci, Maďaři, Slováci, Češi, Rumuni, snad i Rakušané a nemůžeme-li vytvořit společný dům, můžeme odbourávat staré přezítky, odstraňovat staré předsudky, zapomenout na to, co nás dělilo a místo toho se pokusme vybudovat vzájemné porozumění, navázat přátelství a spojit se ke spolupráci.

A ještě na něco nesmíme zapomenout. Na fotografickou výstavu Idite domoj, která byla uspořádána před univerzitní aulou. Pořadatelé na ni snesli snímky z Pražského jara, přesněji řečeno z jeho invazního zakončení. Byly to záběry ve svobodném světě sice známé, ale neznámé v Československu. Mladí Češi a Slováci s úžasem otvírali oči na fotografie tanků a tankistů, kteří 21. srpna 1968 přepadli Prahu. Na výstavě poprvé viděli jedinečné francouzské snímky z té doby, a na těch všech záběrech se přesvědčovali o tom, co se v Československu zamlčuje. Byly to poznatky velmi poučné a až teprve teď v Polsku poznali mladí dokumenty o neznámé jim stránce vlastní historie.

Vratislav byla neobyčejně zdařilý podnik. Polští pořadatelé byli na hosty z Československa neobyčejně hodní, vycházeli jim vstříc, obstarávali pro ně noclehy u místních občanů, umožnili lidem z Československa poznat československou realitu, povzbudit je a hosté odcházeli s pocitý vděku polským hostitelům a s nadějí, kterou vyjadřuje slogan, vytkovaný v celé Vratislavi: Příští rok doma!

Kulturní zprávy z domova a ciziny

Slovenská filharmonie vzpomněla 31. října slavnostním shromážděním v Bratislavě 40. výročí založení. ● Bavorská akademie krásných umění v Mnichově udělila exilovou cenu 1989 v částce 25 000 DM rovným dílem mezi vydavatele polské Kultury a čes. Svědectví. Polská Kultura po 40 let uveřejňovala práce básníků, filozofů, historiků a opozičních politologů. Čtvrtletník Svědectví, založen v roce 1956 Pavlem Tigridem v Paříži, je nejdůležitějším exilovým časopisem pro kulturu a politiku. ● Smetanovo kvarteto v Praze, nejstarší komorní soubor v Evropě, ukončilo po 44 letech (a asi po 4000 koncertech) svou činnost koncertem na rozloučenou, věnovaným 70. narozeninám zakládajícího člena, cellisty Antonína Kohouta. ● Souborná výstava čes. uměleckého skla od středověku do současnosti je otevřena v Muzeu dekorativního umění v pařížském Louvru. Je to nejrozsáhlejší výstava tohoto druhu, jaká kdy byla na světě uspořádána. Exponáty, nejstarší z roku 1400, pocházejí většinou z Umělecko-průmyslového muzea v Praze. ● Polský Pen-club na valném shromáždění ve Varšavě 28. října požádal telegraficky prezidenta Husáka, aby propustil na svobodu nakladatele Františka Stárka a básníka Ivana Jirouse. ● Třídenního sympózia „Budoucnost historických měst“ v západoněmeckém Dortmundu se zúčastnilo na 60

architektů, urbanistů a památkářů z Československa a asi 150 odborníků ze Severního Poryní-Vestfálska. Výstava seznamovala účastníky s architektonickými památkami čes. historických měst. ● Brno navštívil soubor Čínské divadla ze Sečuanu. Předvedl ukázkový tvorby hudebního stylu, jehož počátky sahají až do 17. stol. ● Houslový virtuos Josef Suk hostoval jako sólista počátkem listopadu v Paříži. V koncertním cyklu pařížského orchestru hrál Bohuslava Martinů Koncert pro housle. ● Ke 110. výročí narození Karla Hašlera uspořádala Společnost za veselejší současnost oslavu nejprve u rodného domu na Zličově a na následném vzpomínkovém večeru v restauraci. Zpívaly se Hašlerovy písně, ale ne dlouho: Veřejná bezpečnost vzpomínání na Hašlera zakázala. ● Slovenské umění 20. století se jmenuje výstava, uspořádána v Městské knihovně v Praze ze sbírek pražské Národní galerie. ● Pařížská opera - teď na čas palác tance - uváděla na sklonku října na plakátech: Program — Jiří Kylián. Český choreograf Kylián, vedoucí Holandského tanečního divadla, hostoval v Paříži s baletem, jehož hudebním podkladem byla Janáčkova Symfonietta, podle níž je balet i pojmenován. Druhou Kyliánovou kreací v Paříži byla Tanz-Schule, balet podle libreta z roku 1716, ale hudebně a dekorčně moderně zpracovaný. ● Dny Tuniské kultury

the RUPTURED DECADE

1938 - 1948

Objednávky adresujte na
AMERON HOUSE
Post Office Box 1200
Mattituck, N.Y. 11952, USA
Cena knihy \$ 19.95

CENA JIŘÍHO LEDERERA

Polská revue *Ześsyty literackie* a český čtvrtletník *Svědectví* udělily letos už po čtvrté cenu Jiřího Lederera. Byl jí poctěn pan Piotr Gogdlewski (pseudonym Pawel Hartman), dlouholetý, vynikající překladatel moderní české literatury, zejména děl v Československu oficiálně nevydávaných autorů. Zasloužil se o rozšíření znalosti české a krásné literatury v Polsku.

Jiří Lederer, jehož jméno cena nese, byl český novinář, který po léta usiloval o česko-polské sblížení. Zemřel v exilu 12. října 1983.

Cena ve výši 5 000 franků se uděluje Polákům, Čechům a Slovákům, kteří soustavně přispívají k rozvoji vzájemného svobodného kulturně-politického poznání a srovnání.

Knihkupectví Arkýř — Jarka Binarová
München 40, Schellingstr. 20 (ve dvoře)

Ke koupi všechny knihy exilových nakladatelství a antikvární výtisky, vydané v Československu. Těšíme se na Vaši návštěvu!

se konaly koncem října v Praze, v Památníku národního písemnictví byla uspořádána velká výstava současného tuniského výtvarného umění. ● Mezinárodní festival dětských hudebních sborů (mezi účastníky ze zahraničí byli Finové a Španělé) skončil 6. listopadu v Pardubicích. Festival se konal na počest 100. výročí narození Bohuslava Martinů. Jeho tvorba pro dětské sbory se též diskutovala na odborném semináři. ● Slavistiku na 26 západoněmeckých univerzitách přednáší skoro sto profesorů a docentů, 16 univerzit má lektory pro češtinu, na 10 univerzitách přednášejí češtinu smluvní síly. Studentů češtiny je mezi třemi až čtyřmi sty. Jediný Čech, jenž na západoněmeckých univerzitách přednáší slavistiku je dr. Měšťán ve Freiburgu. Jeho žáci už působí jako profesori slavistiky a bohemistiky, jeden dokonce v korejském Soulu. ● Divadlo Semafor v Praze oslavilo 21. října dvěma koncerty třicet let trvání. Byli vzpomenu ti členové, kteří se jubilea nedožili, i členové, kteří žijí dnes v zahraničí. ● Na EXPO 92, světové výstavě ve španělské Seville, bude Československo zastoupeno pavilonem, v němž se představí jako odvážná křižovátka dějin, středisko kultury a vzdělání. Sedm expozičních celků zobrazí vývoji společnosti od 15. století až po dnešek. ●

Sudetoněmecký archiv

nabízí v němčině publikaci:

Josef Pekař:
TSCHOSLOWAKISCHE GESCHICHTE
Toto ojedinelé, historické dílo bylo naposledy (česky) zveřejněno v r. 1938.
Objednejte za výhodnou cenu DM 34,- na adrese:

Sudetendeutsches Archiv
Hochstr. 8/II
z. Hd. Frau Schröder
D-8000 München 80

Čechoslováci v USA

Trápi Vás niektorá z následujících otázok?

- na mortgage by sme mali, ale ako našetríme z našich plátov na downpayment?
- Len nedávno vyrastol Váš syn či dcéra z plienok a už sniva o vysokej škole?
- starí rodičia sú nám najbližší, ale čo keď ich počas návštevy stihne nejaká choroba alebo príhoda sa úraz?
- z čoho vlastne budeme žiť, keď budeme v dôchodku?
- kde investovať peniaze, ktoré som si našetril na penziu, tak aby som mal zaručený príjem až do smrti?

Ten správny čas na zamyslenie je tu. Kedy a ako podobné problémy predvídať, vyhnúť sa či riešiť — to Vám bezplatne poradím.

Šetriace plány — výhodnejšie ako klasická IRA, 401 K — a s veľkou výhodou — so životným poistením, dôchodkové plány, úrazové a nemocenské poistenie nie len pre Vašu rodinu, ale aj pre návštevníkov z domova — to všetko Vám vysvetlím v rodnej reči. Neváhajte a zavolajte. Už sa těším do počutia.

Vladimír Sýkora
40 William Street
Wellesley, MA 02181
Tel.: 617-237-4900
508-883-3642
(24 hodín - nechať odkaz)
Volajte collect

Malý oznamovatel

Překlady z češtiny do němčiny a do angličtiny a z obou řečí do češtiny provádí a úředně ověřuje **přísežný, soudní překladatel**

LADISLAV SANTIAGO DE LA CRUZ
Guerickerstrasse 21, 8000 München 40
tel.: 089/36 17 404 nebo 36 17 405

Zároveň pojištění (životní, úrazové), právní, povinné ručení, domácnosti atd pro BAYERISCHE VERSICHERUNGSKAMMER

Úředně ověřuji překlady.

Poskytují porady při žádostech o propuštění z čs. občanství, při žádostech o německé státní občanství, při zápočtu let do Rentenversicherung. Vysokoškolsky vzdělaná, přísežná soudní překladatelka

ELIAN S O T T

Musikantenweg 4, 6000 Frankfurt/Main 1
Tel.: 069/44 64 20

od 17-19 hod. mimo soboty a neděle
Prosím o písemné nebo telef. spojení.

PŘEKLADY * INFORMAČNÍ SLUŽBY

— Překlady pro žadatele o azyl — Úřední spisy —
Tlumočení — Porady v životních otázkách
Překlady a tlumočení z češtiny do němčiny —
ruštiny a naopak provádí a ověřuje veřejné usta-
noveny a přísežný, pro soudní a úřední účely
připuštěný překladatel a tlumočnick s velkou
praxí. Pomohu při kterémkoliv problému.

Antonin Mareš

Schleishelmerstrasse 14
8000 München 2; tel: 089/523 46 69

Ubytování ve Vídni vám poskytne
MIROSLAV SEĎA

Wlen 1070, Westbahnstr. 18
Tel.: (222) 93 88 112 nebo 64 57 415

Cena od 22 DM na osobu

Zn.: „Jedlné vážně“ č. 2-X-89 — 24/177, žijící toho času v BRD, hledá k vážnému seznámení krajanu z celého světa. Foto čestně vrátím.

Zn.: „Vzájemná důvěra.“ č. 5-X-89 — Čech v NSR, 48/180 se 4letým dítětem hledá finančně také nezávislou partnerku, delší dobu žijící na Západě, event. s dítětem přibližně stejné starým. Porozumění pro mě i příp. své vlastní dítě.

Zn.: „Someone special“ č. 6-X-89 — 28/185, žijící v USA, by rád poznal upřímnou, pohlednou krajanu, která se také snaží najít someone special i za cenu odepsání na inzerát. Prosím foto, čestně.

Zn.: „Vánoce 89?“ č. 7-X-89 — Sympatický kluk 36/174, VŠ, z Mnichova, sportovní typ, by rád poznal partnerku (i s dítětem) pro společné podnikání, cestování a možná i víc. Prosím foto — výměním nebo čestně vrátím

Zn.: „Lesy“ č. 8-X-89 — Mám rád hory, lyže, kajak, cestování a fotografování. Hledám ženu se stejnými zájmy

Zn.: „Blind date“ č. 10-X-89 — Čechoameričan, 28letý, z Kalifornie, hledá z nedostatku příležitosti krajanu, žijící v USA a která se cítí také sama. Foto zašlu.

Zn.: „Pohledná Pražanka“ č. 2-XI/89 - Hledám Čechoameričana, který by měl zájem o seznámení s pohlednou, plavovlasou Češkou 26/174/67 - povoláním výtvarnicí. Jsem optimistka, ráda čtu, kreslím, cestuji a toužím také po klidném, rodinném životě.

Zn.: „Marcela“ č. 3-XI/89 - Sympatická Češka z Prahy, SŠ, 22/170, svobodná, štihlá blondýna hledá intel. partnera za účelem sňatku.

Zn.: „Osamělý globetrotter“ č. 4-XI/89 - Která pohledná partnerka by chtěla občas doprovázet na cestách za kulturními a přírodopisnými zájmy sympatického šedesátníka, žijícího ve Francii? Cestovní výlohy hradí sám.

Zn.: „Silvestr“ č. 5-XI/89 - Krajan 42/181, obchodník bez závazků, hledá veselou dívku se zájmem o rodinu, cestování a kulturu. Foto výměním.

Poplatek do 30 slov 20 DM, za dvojí otištění 30 DM, pro zámoří US dol. 15, při dvojím otištění US dol.20. Poplatek zašlete zároveň s objednávkou. V odpovědích uvádějte na obálce zřetelně značku tučně výtiskovou s následujícím číslem. Jinak nemůžeme zaručit doručení. Uzávěrka 25. předcházejícího měsíce.

Zn.: „Jižní Kalifornie“ č. 6-XI/89 - Upřímný 36/187, SŠ, blond Čechoameričan hledá charakterní a hodnou ženu pro společný život. Foto vitáno - odepišu všem.

Zn.: „Zle je samotnému“ č. 7-XI/89 - 21/180, žijící 3 roky v BRD, s německým občanstvím hledá protějšek pro volný čas a možná i více. Foto čestně vrátím.

Zn.: „Vážná známost“ č. 8-XI/89 - 44letá inženýrka, 170 cm štihlá hledá seriózního muže do ca 60 let pro společný život

Zn.: „Opora a pochopení“ č. 9-XI/89 - Mě srdce potřebuje útěchu - hledám proto jemného partnera k dopisování, příp. bližšímu seznámení. Jsem citlivá, dobře vypadající šedesátnice, ráda cestuji.

Zn.: „Evropa - USA“ č. 10-XI/89 - Čechoameričan, 43/180/78, by rád poznal ženu průměrného věku pro spol. cestu životem

Zn.: „Úcta“ č. 11-XI/89 - Hledám sympatického partnera. Jsem 36letá 166/59, všestranných zájmů, žiji s dcerou v jižním Německu. Prosím o foto.

Zn.: „Každé odpovím“ č. 12-XI/89 - Vdovec, Čechokanadan, 64letý, s univ. vzděláním, finančně nezávislý, zdravý, nekuřák, nepiják, 181/84, hledá hodnou, milou, plnoštíhlou, upřímnou ženu kdekoliv (Kanada, USA, Evropa) pro společný život. Žena každého věku vítaná.

Zn.: „Rozum i cit“ č. 13-XI/89 - Svobodný, bezdětný, všestranných zájmů. 40/180/80, hledá rozumnou partnerku do 35 let. Malé dítě není překážkou. Žiji v metropol. oblasti New York. Foto uvítám.

Zn.: „Bydlím v Massachusetts“ č. 14-XI/89 - Čechoameričan, nekuřák, 36/182 hledá upřímnou dívku do 38 let pro společnou cestu životem. Foto vitáno

Zn.: „Výhodně“ č. 15-XI/89 - Prodám rodinný domek v Mladé Boleslavi dvakrát 2 plus 1 místnost.

Zn.: „MUDr.“ č. 18-XI/89 - Hezka, svobodná nekuřačka 160/53, 32letá, žijící v ČSSR hledá sympatického partnera. Ráda vařím a cestuji. Mluvim anglicky, francouzsky. Předpoklad je čestné jednání.

Zn.: „Přednost USA“ č. 19-XI/89 - Sympatický kluk 33/180, ze severní Kalifornie, bez závazků hledá krajanu s pozitivním vztahem k životu, nekuřačku do 30 let. Rad lyžuji a hraju tenis.

Zn.: „Kancelářská výpomoc“ č. 16-XI/89 - Hledáme pensistu nebo pensistku na půlden-ní výpomoc aspoň třikrát v týdnu pro kancelář v Mnichově. Popište dosavadní praxi.

Prodám **VZÁCNÉ ZLATÉ DUKÁTY**
- **SVATÝ VÁCLAV NA KONI** -
- **NEDEJ ZAHYNOUTI NÁM NI BUDOUCÍM** -
10 Duk. 1936, 5 Duk. 1930, 2 Duk. 1932, 1 Duk. 1934 úřední cena 6.000,- DM
NSR, Nürnberg, tel. **0911-224614** - večer

Zn.: „Zdena, NSR (?)“ č. 11-X-89 — Zdeno, ozvi se, hledá Tě „Hurvajs“, který žije v Bavorsku. Zprávy do adm. t.l.

Zn.: „Pro milovníky“ č. OB-113-XI/89
Prodám obrazy známých českých mistrů:
Nár. umělec **Jan Zrzavý** — Portrét (studie) K.H.Mácha (kol.r.1950) s razítkem soukr.sbirky JUDr. Borovička, Praha, ev.č. a 2 podpisy.
Cena: 1500,- DM

Zdeněk Burlan — Originál ilustrace (tempera) s názvem: „Oguta s návštěvníkem dlouho rozmloval“ (kol.r.1950) Cena 1200,- DM

Otakar Mrkvíčka — (zastupoval ČSR na svět. výstavě v Paříži) známý akvarel „Věštba Libušina“ (kol.r.1920) Cena 1000,- DM.

Vše krásné obrazy zarámované v perfek. stavu. Bydlím 15 km od Stuttgartu.

KUS DOMOVA V ALPÁCH

ČESKÝ PENSION

MILAN

Celoroční lyžování, koupání, tenis, plachtění, koně, houby, tanec

5700 Zell am See, Rakousko, Zellermoosstr. 75
Tel. 0043/6542/7113

Výlety Grossglockner, Kaprun, Salzburg, Innsbruck, Krimml

Tydenní Wanderkarte pro všechny lanovky v létě 280 Sch.
Česká kuchyně

Polopense od 26.- DM

zahajeni zimní sezóny od 2. XII.
Pište česky

Krajané v celém světě: V pojištění, v podnikání, financování, půjčkách, prodeji a koupi lékařských praxí a jiných firem, Vám neutrálně poradí

AGENTUR PAZDERA

Kreuzplatz 20, CH-8008 Zürich
Tel.: CH: 01 932 32 22; BRD: 00411-932 32 22
Provoz 24 hod. denně, o nedělích i svátcích

Ve Vašich finančních záležitostech zdarma poradí nezávislý finanční poradce.

Máte-li zájem o

- ušetření určité částky měsíčně díky využití státních dotací, daňových úlev atd.;
- výnosné uložky kapitálu v zahraničí;
- koupi nebo stavbu nemovitosti;
- zabezpečení svého stáří;
- informace o nemocenské reformě;
- prověření a srovnání Vašich pojistek,

pak se obraťte na
Vlastimír Broda
Konrad-Adenauer Str. 7, 5000 KÖLN 90
Tel.: 02203/33293 nebo na kancelář (německy)
RVP—Finanzdienstleistungen, Paulstr. 21, 5300 Bonn 1; tel.: 0228/656981-3

Zn.: „Nabídněte“ č.1-XI/89 - Prodám kyjovský kraj z r 1938-40. Velikost medium (38-40). celkem šest dílů. Velmi zachovalý

Zásilký do ČSSR

vyřídíme za Vás

Exportní ceny pro televize, rádia, computery a jiné.

Na požádání zašleme ceník.

WIP — Import — Export
Hummelsteiner Weg 22
8500 Nürnberg 40, tel.: 0911/43 58 20

ANTIKVÁRNÍ I NOVÉ ČESKÉ KNIHY
PRODÁVÁ A KUPUJE

Alois Čížek

37, Avenue Joseph Segrettin,
F - 93220 GAGNY, Tl. /1/43-88-24-68
France

Opět v prodeji domy ve Španělsku
od 60.000 sFr.

Zajistíme financování na 50 procent ceny, výborná možnost celoročního podnájmu.

AGENTUR PAZDERA, Kreuzplatz 20,
CH-8008 Zürich, Švýcarsko
tel.: 00411-932 32 22

PRO SVATEČNÍ CHVÍLI VÁNOC 89

"STRAKONICKÝ DUDÁK..

Český venkov, jihočeské kroje a písně, kultivovaný český jazyk - zpíjemní prožití vánočních svátků 1989.

STRAKONICKÝ DUDÁK-národní báchorka podle J.K.Tyla-pro děti i dospělé na videokazetách firmy PROART, v barvě PAL, délka 1 hod. 45 min.

HRAJÍ:

Ladislav Pešek, Rudolf Hrušínský, Jaroslav Vojta, Rudolf Deyl st. Marie Tomášová, Josef Mixa, Vlasta Fabiánová, Jiří Průcha, Josef Bek, Josef Hlinomaz a další

Nadále v prodeji **NOC NA KARLŠTEJNĚ** - romantický muzikál podle Jaroslava Vrchlického s hudbou Karla Svobody, texty písní Jiří Štaidl. HRAJÍ:

Jaroslav Marvan, Karel Höger, Jana Brejchová, VI. Brodský, Waldemar Matuška, Miloš Kopecký a mnoho dalších známých herců a zpěváků. Barva, délka 88 min.

Videokazety nahrané přímo z filmu, dokonale obrazové a zvukové kvality, v barevné knižní obálce v systému VHS/Pal k okamžitému dodání. Video 2000 a Beta pouze na objednávku. Cena kazety DM 60,- plus poštovné (nebo ekvivalent).

K dostání pouze u smluvních firem PROART:
v **Rakousku:** BOHEMIA STORE, Petr Patrňák, 1070 Wien, Lindengasse 5 (poštou i na prodejně)
ve **Švýcarsku:** B. Smetana, Postfach 67, CH-8360 Eschlikon
ve **Skandinávii:** BOHEMIA VIDEO, Box 3119, S-183 03 Táby, Švédsko
v **NSR, Beneluxu, Anglii, Francii, Itálii, Austrálii, Nizozemsku:** u firmy PROART,
D-8045 Ismaning b.München, P.O. Box 12 32, West Germany
v **USA** a v **Kanadě:** v syst. NTSC (dokonalé kvality) u firmy: **Active- Video, P.O.Box 1218, SNOWDON, Montréal, Que, H3X 3Y3, Canada.**
Cena: 44,- kan.dolarů + poštovné.

PODPORUJTE NÁS — KUPUJTE JEN ORIGINAL !!

ČEMU SE DOMA SMĚJÍ

VÝCHODONĚMECKÉ

Ačkoliv v NDR nejsou nezaměstnaní, polovina nemá co dělat. Ačkoliv polovina nemá co dělat, chybějí pracovní síly. Ačkoliv chybějí pracovní síly, plán se plní a překračuje. Ačkoliv se plán plní a překračuje, není v krámech skoro nic ke koupi. Ačkoliv v krámech není skoro nic ke koupi, má skoro každý skoro všechno. Ačkoliv skoro každý má skoro všechno, polovina nadává. Ačkoli polovina nadává, volí 99,9 procenta občanů kandidáty Národní fronty.

Ve Východním Německu zrušili občanské průkazy. Už jich není zapotřebí. Po tolika útěch občanů do Západního Německa shledali, že už každý zná každého, nač tedy legitimace...

Východoněmecká hymna má teď nová slova textu. Zpívá se „prýč, prýč je všechno, mamá má naděje...“

Telefonní hovory ve Východním Berlíně nezačínají jako všude na světě krátkým haló, haló, nýbrž se k tomu hned dodává: Haló, je tam ještě někdo?

V Československu se pomýšlí na změnu pojmenování platidel. Především koruna má dostat jiný název. Bylo rozhodnuto řídit se řeckým vzorem. V Athénách mají drachmy, v Praze budou krachny.

Který rok měl nejtragičtější následky pro Československo?

Rok 1912. Toho roku 1) vyhořel Smichovský pivovar, 2) potopil se Titanic a ne Aurora, 3) narodil se Gustáv Husák.

Husák se rozhodl zlepšit hodnotu koruny a potřeboval poradit, jak na to jít. Usoudil, že v tom směru může dostat nejlepší radu od kapitalistů. Zaleťel k prezidentu Bushovi a ten navrhl, aby se do koruny vyvrtala dírk a zalila zlatem. Husák poděkoval a cestou do Prahy si spočítal, že tolik zlata na zlepšení koruny v Československu není. Odletěl s problémem ke Gorbačovovi. Jeho řešení, aby se v koruně vyvrtaly dvě dírký a zalily stříbrem, taky bylo neuskutečnitelné: tolik stříbra prostě není. Na zpáteční cestě z Moskvy se Husák zastavil ve Slušovicích. Přednesl problém a otázal se: „Máš ty, soudruhu Čubo, nějaký návrh? Víš, jak by se na to dalo jít?“ Čuba se zamyslel, pak vesele luskl prsty: „Už to mám, soudruhu prezidente. Udělejte do koruny čtyři dírký a prodávejte ji jako knoflík, kus za korunu šedesát.“

Ako sa na perestrojku pozerajú hlúpy a múdry? Hlúpy s optimizmom. Múdry z Kanady.

Proč čs. komunisté tak rádi nadávají na první republiku? Protože na ni mají zlost. Našetřila jim peníze jen na čtyřicet let.

V Československu mají nejmladší stranické a vládní vedení. Generální tajemník KSČ Jakeš se ještě nenaučil psát, předseda federální vlády Adamec se ještě nenaučil mluvit a nejvyšší státní reprezentant, prezident Husák, dělá pod sebe.

Povídá Miloš Jakeš soudruhu Gorbačovovi: „Já mám, soudruhu, takovou mimořádnou schopnost uhádnout, co si jiní lidé o mně myslí.“ „Ale to musí být pro vás jistě velmi nepřijemné, že?“ odpovídá Jakešovi Gorbačov.

Ideologa Fojtíka mohla ranit mrtvice, když přečetl návrh, aby se nově upravil text Internacionály. Od tedka se má zpívat ...Poslední bitva vzplála, dejme se na odchod. Internacionála je lidstva jistý hrob...

Víte, proč má škodovka Favorit vzadu vyhlávané okno? Aby lidem nezabýly ruce, až budou auto tlačit.

„Takové neštěstí, takové neštěstí“ bědoval turista u auta na cimpr campu rozbitého, v němž, jak řekl orgán bezpečnosti, zahynuli dva krajští tajemníci KSČ. „Takové neštěstí,“ opakoval turista. „Proč? Vy jste je znal?, vyptával se orgán. „Ne, neznal. Ale vidím, že v tom autu bylo místa pro čtyři.

Vánoce budou letos v Československu kratší. Proč? Lidé nechťejí Štěpána.

Kdy potáhnou Češi a Slováci za jeden provaz? Až bude na druhém konci Jakeš.

AGENTUR
PAZDERA

Služba denně (i ve svátky) plných 24 hodin.

Kreuzplatz 20, CH-8008 Zürich
Telefony: 932 32 22 nebo 252 77 47
Předvolby: ze Švýcarska: 01
ze Spolkové rep. Německo: 00411
z Velké Británie: 010411

Váš **Hubert Peter Pazdera**

Čakáte návštěvu z ČSSR alebo iného štátu?

Iste Vám pride vhod možnosť uzavrieť výhodné nemocenské a úrazové poistenie (nie je veková hranica). Informujte sa u

VLADIMIR SYKORA
1501 Stearns Hill Road
Waltham, MA 02154, USA
Tel.: /617/ 647-0135

Služba 24 hodín denne. 365 dní do roka

Postrádáte-li **kľd, lesy, vodu, čistý vzduch**, navštívte nás. Nabízime Vám českou kuchyni, ubytování v útulných pokojích se snídaní **za 20 DM**

Týdeň dovolené s plnou penzi za 259 DM
Víkend pátek – neděle 80 DM s plnou penzi
Na Vaši návštěvu se těší a zve

Jaroslav Holub
Gaststätte „Zum Hirsch“
Arolser Str.17, 3538 Marsberg-Canstein
Tel.: 02993/615

ČESKÉ A SLOVENSKÉ KNIHY

vydané v ČSR i v exilu, gramodesky, reprodukce a další Vám obstará **Zásilková služba knih:**

Mirka Vychytil, Postfach 102336,
D-6000 Frankfurt/M.- Napište si o seznamy.

Nabízím

100 % a okamžité financování nemovitostí (bytů, domů, pozemků firem)

100 % zajištění v případě nemoci, nezaměstnanosti, stáří či jiné pracovní neschopnosti;

Půjčky a pojišťování všeho druhu.

Zdeněk Kedroulek
Kurfürstenstr. 16

8034 Germerling b. München
Tel.: 089/841 40 18

POJIŠTĚNÍ ŘIDIČSKÉHO PRŮKAZU

Pozor, novinka!

Nabízím pojištění řidičského průkazu pro řidiče z povolání a také řidiče-amatéry
Informace podá:

AGENTUR PAZDERA,

Tel.: CH-01-932 32 22

D 00411-932 32 22

Kreuzplatz 20, CH-8008 Zürich

V malebné předalpské krajině ALPENGASTHOF RABENKOPF

(8113 Ried bei Kochel am See, tel. 08857/208) má pro hosty moderní, hotelové ubytování s výbornou restaurací, s vídeňskou a českou kuchyní (oceněnou odbornými časopisy). Možnosti horolezeckých a lyžařských tur, výletů a rybaření. Vhodné prostředí pro prázdninový pobyt na zdravém vzduchu.

Jen 65 km, od středu Mnichova, 20 km od Garmisch-Partenkirchenu

Vyžádejte si nabídku, rádi posloužíme.

Nový český pension PRAHA

v Bavorském národním parku - 160 km² s rezervací - **8490 CHAM**, Postfach 1465, Ludwigstr. 11, Tel. 0049/9971/40158 - Západní Německo,

zve krajany:

lyžování, let, sáňkování, koupání, houbaření, tenis, koně, turistika, kultur. programy atd. také možnost i jednodenní návštěvy Československa (vizum přímo na hraničním přechodu).

Cena od 22,-DM se snídaní

Zn.: „Ubytování v Kolíně“ č. OB-104-I-89 — Poskytnu levně ubytování v Kolíně n/Rýnem. Tel. 0221/419661.

Vážení krajané, příznivci „Velké Moravy“

Mám mapu Moravy od **J.A.Komenského**. Pošlu fotokopii každému, kdo si o ni napiše, jen za úhradu výdajů. Včetně balení a poštovného — **US dol. 5.-**

Je to unikát, hodící se k záramování.

Adresa: J. M. White Hole Access
Rt. A Box 88 A
Filipin, AR 72634, USA

XV. REPREZENTAČNÍ PLES ČECHŮ A SLOVÁKŮ se bude konat 3. března 1990 jako obvykle v sálech Bayerischer Hofu v Mnichově. V programu se představí český Taneční orchestr Milana Medvěda se svými zpěváky a hudebními sólisty.

PLATÍTE RÁD DANĚ?

- pak víte, kolik peněz ochotně věnujete státu.

CHCETE TOTO ZMĚNIT VE VÁS PROSPĚCH?

- pak mi napište na adresu:

KFS

Morientorgraben 3-5

8500 Nürnberg 1

nebo zavolejte:

0911/22 45 36 (Kancelář) či **0911/89 70 96** (privát)

AŽ 80 PROCENT DANÍ ZPĚT

- samozřejmě, že naprosto legálně

- samozřejmě, že zdarma - účet platí stát.

NEVÍTANÍ TURISTÉ

Čs. federální vláda zavedla od 1. listopadu nová, zostřená opatření o vývozu potravin a konzumního zboží z Československa. Nové směrnice se týkají především pohraničních oblastí a cestujících, kteří takzvaně projíždějí přes čs. území. Jde prostě o to, že do republiky přijíždějí po stovkách, ba tisícovkách, polští, jugoslávští, maďarští — sem a tam i sovětsí občané, které neurazíme, nazveme-li je šmelináři a vexláky. Z Polska k nám přivázejí třeba vodku, u nás skupují, co jim přijde pod ruku, hlavně obuv, dětské oděvy, koberce, především potraviny, konzervy a naložené ovoce. Donedávna, dokud ještě existovala v Ostravě burza, přiváželi na ni své zboží, elektrotechniku, videokazety, ale i žvýkač gumu, pornografii; měli tak bohatý sklad, že jedny české noviny napsaly, že mají skoro všechno — jenom ne velblouda. Ten jediný jim v těch kufrech a rancích chyběl.

Největší problémy jsou o víkendech. V létě byly poměry přímo hrozné. Z Polska přijely do Tešína tři rychlíky, obsazené dvoj- až trojnásobným počtem cestujících. Ve vlaku místo tisíce lidí byly dva nebo tři tisíce. Každý cestující vezl několik kufrů, plných nejrozmanitějšího zboží, určeného na šmelinu. Peníze, které strží, jim slouží k nákupu jiných nových věcí nebo je smění na černém trhu za valuty, které vyvezou. Někdy do Polska, někdy do Maďarska, někdy do Rakouska. Nakoupí za ně zboží a přijedou je znovu prodávat do Československa. Nejvíce valuty se vozilo z burz v Ostravě, ve Slušovicích, ve Frýdku a Třinci. Národní výbory burzy zrušily, ale zahraniční šmelináři jsou chytrí a někde nějakou formou burzy obnoví.

Nynější praxe je ta, že se zboží šmelinářům zabavuje a dává zpátky do místních obchodů do prodeje pro domácí zákazníky. I tato praxe se dá obcházet třeba ilegálními cestami přes hranice nebo ve spolupráci s místními lidmi, na něž omezení neplatí a stačí se dohodnout, podat tašku před celníci a za celníci a obchod kvete dál.

Tito spekulanti se vydávají za turisty, kteří Československem jenom projíždějí nebo jsou

na cestě do Rakouska, Maďarska, Švýcarska. U některých je podle počtu zavazadel na první pohled vidět, že jsou šmelináři a podle toho se s nimi dá i jednat. Když na hraničním přechodu vystoupí a po nějaké době se tam vrátí, vědí celníci, o čem jde. Prohlédnou jim zavazadla a donutí majitele, aby šli zboží do obchodů vrátit. Koncem října za jediný týden na hraničním přechodu v Rusovicích šmelináři nakoupili a museli vrátit zboží v ceně přes milion Kčs.

Jsou ovšem různé sorty šmelinářů. Některé lze poznat na první ráz — jako by to měli napsané na čele. Ale je i fajnovější sorta ojedinelých, velmi elegantně oblečených pánů s jedním kufříčkem, takže to na šmelinu nevypadá a přec to šmelina je. Když se na hraničním přechodu do Maďarska na jednoho takového elegána náš celník utrh, slovenský cestující se elegána zastal. Vytkl celníkovi, jak to jedná s turistou. „S turistou?“ spráskl celník ruce. „Přijel dneska v devět ráno, teď ve tři odpoledne odjíždí, řekněte mi, jaký turista?“ Byl to turista, který přijel do Československa z Polska, aby od Jugoslávčů nakoupil západoněmecké marky, které z republiky vyvezl. Někteří Jugoslávci dokonce za západoněmecké marky v Československu nakupují, ovšem marky nejdou do pokladen obchodů, nýbrž do kapes prodáváček a ty do pokladen dávají čs. koruny. Ojedinelí sovětsí „turisté“ kupují, co jim přijde pod ruku, v Sovětech se dá upotřebit a prodat všechno. Někdy kupují za valuty, někdy za zlaté předměty. Hrozí-li ve vlaku či v autobusu na hranicích ostrá kontrola, neváhají zlaté prstýnky nebo řetízky spolknout.

Český rozhlas nedávno uvedl jako ukázkou, s čím a jak se dá obchodovat — čínské větrovky. V Československu se prodávají za 1500 korun, v Jugoslávii za 200 marek. Takže není divu, že se autobusové cesty z Jugoslávie do Československa vyplácejí a že se jugoslávský autobus objeví na téže celnici i několikrát za den.

Tím spíš se časté zájezdy daří Maďarům, kteří mají bližší cestu. V Československu z exportu tohoto druhu nemá nikdo zvláštní radost.

Drobné zprávy z domova

Praha. Česká státní spojitelná oznámila ke Dni spojitosti, že průměrný vklad jednoho obyvatele České republiky činí 17.500 Kčs, ale dosahuje až 23-24.000 v Praze, Klatovech, Humpolci a ve Strakoněch. Každý šestý občan si půjčuje — průměrná zadluženost je 2.700 Kčs.

Ústí nad Labem. Dne 25. října po čtvrté ráno najel v husté mlze nákladní vlak na stojící soupravu prázdných uhelných vagonů. Ve zdemolované elektrické lokomotivě zahynul strojvedoucí.

Brno. Ze zoologické zahrady v noci na 20. října zmizeli hrozníši královský a duhový, želvy antilská, kožnatka tečkovaná a tereka africká a taky ještě trnovec africký.

Hradec Králové. Výrobní pianin a klavírů Petrof (značka letos oslavila 125 let trvání) hostila 24. října 25 britských obchodníků, kteří jsou nejúspěšnější v prodeji pianin a klavírů značky Petrof.

Topolčianky. V sadě jedlých kaštanů, nejstarším ve střední Evropě, se letos sklídily čtyři tuny plodů. Polovinu použijí státní lesy na zalesňování, polovina se prodá k jídlu.

Kežmarok. Sté výročí provozu na trati do Popradu bylo oslaveno na zdejší železniční stanici 20. října příjezdem historického parního vlaku s pěti vagóny a výpravčími v dobových kostýmech.

Praha. Dne 2. října byl otevřen rekonstruovaný hotel Palace, rozšířený o sto lůžek.

RESTAURANT HIRSCHGARTEN

Návštěva jedné z nejkrásnějších výletních restaurací zůstane pro Vás zážitkem

K naší staročeské a myslivecké kuchyni

točíme pilsenské a budějovické pivo

Velká terasa s výhledem
na jelení zahradu a minigolf
Salonky od 10-70 osob
pro rodinné slavnosti a hostiny.
Otevřeno denně kromě pondělí
od 11.00-23.00

Na Vaši návštěvu se těší

Rodina Koubova
Elisabethenschneise
6380 Bad Homburg / Dornholzhausen
Tel.: 06172 - 33525

V SAMÉM SRDCI SAN FRANCISCA

Restaurant

685 Sutter/Taylor

(415) 441-5678

Třetí svazek POSLEDNÍ POCTY v tisku

Ještě před letošními vánocemi vyjde třetí svazek Pejskarovy POSLEDNÍ POCTY, památníku na zemřelé čs. exulanty z let 1948-1989, jejichž památka a zásluhy o vlast by neměly být nikdy zapomenuty. Předmluvu ke knize napsal dr. František Schwarzenberg. Kniha obsahuje životopisy takřka tří set zemřelých vlastenců, ukázky z tvorby zemřelých spisovatelů, publicistů a dalších osobností z oblasti historie, politiky, beletrie a poezie.

V knize jsou vzpomenu: dr. Ivo Ducháček (Martin Cermák z pravidelných proslavů v Hlasu Ameriky), čelní představitel Slovenského národního povstání, gen. dr. Mikuláš Ferjenčík a Rudolf Frašťacký, novinář a publicista Josef Josten, dále dr. Jan Mládek, dr. Břetislav Morávek, dr. Jaroslav Profous, historik dr. Karel Schwarzenberg. Ze známých zemřelých exulantek mají v knize poctu Marie Beranová (manželka Rudolfa Berana, ministerského předsedy a předsedy republikánské strany), Jana Feierabendová (manželka ministra dr. L. Feierabenda), Anna Hřebíková (manželka starosty ČOS), dále dr. Anděla Jirová, Anna Josková-Ursinyová, Z. Koháková, Jarmila Uhlířová a další. Za posledních pět roků zemřeli v exilu kněží: Msgr. Ludvík Němec, P. Jaroslav Popelka, P. Alois Boček, P. Václav Feřt, Miroslav Pavlů a P. Alois Řezníček. Z literátů a spisovatelů: Vilém Hejl, dr. B. Brouk, Josef Falta, Václav Hokův, Petr Lotar, dr. Z. Munzerová, F. Štěrba, Jiří Theiner, dr. M. Vitek a Jindřich Zoder.

Jožka Pejskar pamatoval též na své zemřelé kolegy, redaktory rozhlasové stanice Svobodná evropa. Jsou to: Rozina Jadrná-Pokorná, Hana Šklíbová, dr. Jan Tumlíř a dr. František Uhlíř.

Kniha má 304 stránek textu s ilustracemi v osvědčené grafické úpravě Karla Matějovského, s použitím kreseb Mikuláše Alše. Plátněná vazba se zlatým ražením, obálka tříbarevná.

Curyšská Konfrontace, která vydala první dva svazky POSLEDNÍ POCTY, přestala vyvíjet činnost. Proto autor vydal třetí svazek svým nákladem. Cena 38 US dolarů a porto.

Redakce a administrace: **Poslední pocta**, 330 N. Stage Coach Lane, FALLBROOK, Ca 92028, USA.

JAKEŠ O SSM

Po celostátní konferenci Svazu socialistické mládeže pronesl generální tajemník KSČ toto zhodnocení: Zvítězila idea jednoty, to je to hlavní. To znamená, že je tu úsilí o udržení jednotné organizace. Ale tato organizace nebude jednotná plně v tom pojetí, jak je to dnes chápáno. Tedy bude vnitřně velmi strukturalizovaná. Tedy nebude tu jen základní organizace, ale budou tu třeba v rámci toho svazu mládeže se scházet lidé, možná ze tří vesnic, který rádi hrají šachy, vytvoří v rámci Svazu mládeže jakýsi šachový kroužek.

Jiný zas zajímá je toto. Třetí zajímá něco jiného. Tedy aby ta organizace uspokojovala lépe zájmy mládeže, při čemž neztratila ten svůj politický charakter. Poněvadž pak by nemusela existovat. Pak by mohly existovat a stačily by organizace šachistů, organizace filatelistů, organizace rybářů, organizace fotbalistů atd. Tedy takovou budoucnost, takový rozvoj vidím zde v Československu, při čemž musí výraznější profilaci dostat takové skupiny jako jsou studenti, jako je mládež na učilištích, jako jsou středoškoláci, jako jsou pionýři, jako je dělnická mládež, tedy pracující mládež a zemědělská mládež.

Což ne vždycky dosud, bych řekl, bylo v minulosti bráno v úvahu. Že se chovali ke všem stejně, abych tak řekl. A požadavky na všechny se kladly stejné. Tedy tento proces je tady nezbytný. A ten proces vlastně ta konference vyhlásila, nebo potvrdila

Čs. národní mužstvo postoupilo na mistrovství světa v Itálii

Po osmi letech — a celkem už poosmém v historii — bude Československo zastoupeno na vrcholném světovém podniku fotbalistů. Po skvělém vítězství 3:0 v Praze nad Švýcarskem, uhráli svěřenci trenéra dr. Jozefa Vengloše v Lisabonu s Portugalskem bezbrankovou remízu a probíjeli se mezi 24 nejlepších světových jedenáctek, které budou v červnu a v červenci 1990 hrát v Itálii o titul mistra světa.

A to je bezpochyby skvělý úspěch „nové čs. fotbalové generace“ (jak po utkání v Lisabonu označil Jozef Vengloš čs. národní mužstvo), která nemusí hrát ani v bojích nejlepších z nejlepších roli outsidera. Dříve však, než si čs. fotbalisté mohli v portugalské metropoli zajistit letenky do Itálie, byl zapotřebí.

Letenský festival

Praha — a vlastně celé sportovní Československo — žilo ve středu 25. října ve večerních hodinách v úplném fotbalovém opojení. A nebylo se ani čemu divit, vřdyt čs. národní mužstvo zvítězilo ve svém předposledním kvalifikačním utkání o postup na 14. mistrovství světa r. 1990 v Itálii nad Švýcarskem 3:0 a má tak velkou šanci zúčastnit se poosmém v historii tohoto vrcholného světového podniku fotbalistů. Všichni si už totiž uvědomili, že v posledním střetnutí kvalifikace 15. listopadu v Lisabonu s Portugalskem si svěřenci trenéra dr. Jozefa Vengloše mohou dovolit prohrát o tři góly a přesto se kvalifikují do závěrečných bojů nejlepších 24 světových jedenáctek.

Čs. fotbaloví odborníci se však po utkání shodli v názoru, že švýcarští fotbalisté předvedli na hřišti pražské Sparty na Letné mnohem kvalitnější a bojovnější výkon, než 19 dnů předtím Portugalsci, přestože už jim prakticky o nic nešlo. A možná právě proto. Čs. národní mužstvo se sice už v 17. minutě ujalo po ideální přihrávce nitranského Luboše Moravčika Skuhravým z pražské Sparty vedení 1:0, tato branka však soupeře „nepoložila“, spíše naopak. Pod dirigentskou taktovkou nového trenéra, bývalého reprezentanta NSR Uliho Stieliho, svedli s Československem strhující bitvu, na kterou nikdo, kdo zápas viděl, hned tak nezapomene. V 58. minutě měli dokonce Koller s Turkyilmazem dvě velké šance, naštěstí však spartánský brankář Jan Stejskal za spolupráce obránce Miroslava Haškem, aby skvělou střelou k tyči zvýšil za nepopsatelného jásotu v hledišti zaplněného 34.000 diváky stav na 2:0 pro Československo. A to byl pro soupeře šok. Hned totiž z prvního útoku, založeného Ivanem Haškem, dal Moravčík technickou ranou třetí branku a na Spartě bylo boží dopuštění. Čs. tým tedy i bez své hvězdy prvé velikosti Stanislava Grigy (kterému byla v důsledku vyloučení v utkání s Portugalskem na tři střetnutí mistrovství světa zastavena činnost) zvítězil 3:0 a přiblížil se k italským břehům.

Lisabonská „noc čs. fotbalistů“

Těžko, přetěžko lze přesně pospat atmosféru ve chvíli, kdy skotský rozhodčí D. Syme ukončil v noci z 15. na 16. listopadu na Estádio da Luz v Lisabonu poslední kvalifikační utkání VII. evropské skupiny Portugalsko — Československo. Zatímco hlediště (pouze z poloviny zaplněné těmi nejvěrnějšími příznivci portugalské kopané) vypiskává své miláčky, čs. fotbalisté se objímají, všichni mají nesmírnou radost z bezbrankové remízy, která znamená postup na mistrovství světa v Itálii. Právý „festival radosti a veselí“ začíná však až v kabině, kde se neoslavuje šampaňským, ale při ovocné šťávě přátelskými gesty, gratulacemi, rozhovory, prostě je to atmosféra, na jakou se hned tak nezapomíná. A kdo byl přítomen těchto radovánek a vyslechl si při nich i názory na zápas mužů těch nejpovolanějších, nemusel pak už jít ani na tiskovou konferenci. Jako téměř každé bezbrankové utkání, nebyl ani tento duel mezi Československem a Portugalskem žádnou hrou na krásu, byla to však nemilosrdná bitva, boj plný emocí, ve kterém měli sice více ze hry domácí (kteří také svými fauly chtěli zastrašit čs. fotbalisty, ale nepochodili), však ani tuctem rohů nemohli zdolat obranou zeď mužstva Československa. Chválit v něm jedince nebylo by tentokrát spravedlivé, neboť všichni dali do hry celé své srdce, všechny své síly a tak při té veselici v kabině byli už docela vyčerpáni, ale šťastni, odhodláni změřit své fotbalové umění se světovou elitou.

Konečné pořadí VII. skupiny

	skóre	body
1. Belgie	15: 5	12
2. Československo	13: 3	12
3. Portugalsko	11: 8	10
4. Švýcarsko	10:14	5
5. Lucembursko	3:22	1

Fiasko čs. klubové kopané

Na dvaatřiceti fotbalových stadionech ve všech koutech Evropy se 2. listopadu rozhodlo o čtvrtfinalistech „Poháru mistrů evropských zemí“ i soutěže „držitelů trofejí“, stejně jako o šestnácti týmech „Poháru UEFA“, mezi kterými už zase marně hledáme zástupce čs. kopané. Po obou slovenských mužstvech: Plastics Nitra a Slovanu Bratislava (která byla vyřazena už v 1. kole), „vypadly“ z bojů evropské fotbalové elity i oba nejlepší čs. týmy: Sparta Praha a Baník Ostrava.

Čs. fotbalový mistr Sparta Praha (který v úvodním kole „Poháru mistrů evropských zemí“ podal výborný výkon a vyřadil suverénně tureckého přeborníka Fenerbahce Istanbul 3:1 a 2:1) ztroskotat v boji o účast ve čtvrtfinále na bulharském přeborníku Sredec Sofia. Po nečekané remíze v Trnavě 2:2 (kdy skvěle hrající hosté vedli už 2:0, Spartě se však přece jen podařilo Bilkem a Skuhravým v posledním čtvrthodině zápasu vyrovnat na 2:2), prohrál čs. mistr odvetu v Sofii ostudným výsledkem 0:3. A to je po loňském debaklu Sparty s rumunským mistrem Steaua Bukurešť doma 1:5, další smutná kapitola v jinak slavné historii tohoto letenského klubu.

Neslavně dopadl i ostravský Baník, který v 2. kole „Poháru UEFA“ prohrál už v prvním střetnutí v Kyjevě s domácím Dynamem 0:3 a měl tak vlastně už po tomto zápase jen pranepratnou naději na postup. Na Bazalech zahráli sice ostravští fotbalisté — především ve druhé půli — dobrou kopanou, přesto stačili hrát jen nerozhodně 1:1. Úplně k.o. se na Bazalech dostavilo už ve 2. minutě zápasu, kdy Besenov získal Kyjevu vedení 1:0. A to v praxi znamenalo, že hostující tým vedl celkové 4:0 a ostravští fotbalisté — kdyby chtěli ještě postoupit — museli dát už 5 gólů. Dvě minuty před poločasem sice pravý křídelní útočník Ostravy Chýlek vyrovnal na 1:1, ale to bylo také vše, čeho domácí dosáhli, přestože po změně stran ovládli hru, bohužel obrana soupeře byla vždy na místě. Po utkání na Bazalech napadli fanoušci Baníku sovětské turisty: čtyři prý lehce zranili a pět sovětských aut demolovali. Policie — podle čs. zpráv — „15 výtržníků zadržela“.

Dvě prohry, ale i vítězství nad Sověty

Ve čtvrtek 2. listopadu vyvrcholila na čs. kluzištích pomalu už tradiční podzimní série vzájemných tří utkání československých a sovětských hokejistů, kterou tentokrát — i bez svých hvězd Fetisova, Larionova, Makarova, Krutova a spol. (kteří oblékají už v této sezóně dresy mužstev kanadsko-americké profesionální ligy NHL) — vyhrála sovětská „sborná komanda“ 2:1 na zápasy. Přesto trenér čs. reprezentace Pavel Wohl se Stanislavem Neveselým nedělají z této celkové prohry žádnou tragédii (i oni zkoušeli několik nováčků), neboť berou tato střetnutí jako dobrou

přípravu na dubnové mistrovství světa ve Švýcarsku. Parádní pětku čs. národního mužstva tvoří obranná dvojice: Bedřich Šterban (Dukla Jihlava) — Antonín Stavjaňa (TJ Gottwaldov), s první útočnou formací vedenou litvinovským Vladimírem Růžičkou, s trenčinským Zdeňkem Cígerem a s košickými Vladimírem Svitkem na křídlech, která také v duelech se Sověty vstřelila čtyři ze šesti branek.

Jak zápasy dopadly? V úvodním střetnutí se Sověty ve Vítkovicích vedli čs. hokejisté góly Svitka a Růžičky ještě v 6. minutě prostřední třetiny 2:1, pak však po hrubých chybách v obraně inkasovali čtyři branky za sebou a zápas prohráli vysoko 2:5. — Den na to došlo k odvetě v Gottwaldově, kde Wohlovi svěřenci prohrávali s mužstvem SSSR ještě v 27. minutě zápasu 0:1, nakonec však zvítězili 3:1, když v 55. minutě dali zásluhou Růžičky a J. Kučery v rozpětí 27 sekund dvě branky (autorem gólu na 1:1 byl ve 28. minutě Cíger). — Závěr série však patřil sovětským hokejistům, kteří vyhráli v Praze 2:1 (branku na 1:0 pro Československo dal už ve 3. minutě 21letý nováček v obraně Československa Petr Pavlas z TJ Gottwaldov). Čs. reprezentační tým nastoupil bez své velké opory Dominika Haška (nyní Dukla Jihlava), kterého v brance vystřídal Spartán Petr Břiza.

Heerlenská senzace (od 0:3 k titulu mistra světa)

Když dvojnásobní držitel stříbrných medailí světového šampionátu v kolové sourozenci Jürgen a Werner Kingovi (NSR) přijeli do dějiště letošního mistrovství světa v silové cyklistice — do holandského Heerlenu — netajili se nikterak názorem, že tentokrát (po odchodu dvacetinásobných světových přeborníků Jana a Jindřicha Pospíšilových z mezinárodní scény) je řada na na nich. Kdo by je mohl porazit? A na otázku jednoho z novinářů „co říkají nové čs. dvojici Miroslavu Bergerovi a Miroslavu Kratochvíli“, odpověděl Werner King: „Kdyby Čechoslováci bez Pospíšilů vyhráli opět zde mistrovství světa, stal by se zázrak!“ Tak byli západoněmečtí reprezentanti přesvědčeni o své neporazitelnosti.

Osmadvacetiletý Berger a o čtyři roky mladší Kratochvíl z klubu Favorit Brno se však v Heerlenu postarali o senzaci: ve finále porazili vysoce favorizovaný německý pár 6:5 a zasedli tak na trůn mistrů světa uprázdňeny bratry Pospíšilovými. Závěrečné střetnutí se sourozenci Kingovými však nezačalo pro Československo nikterak slibně. Už totiž po dvou minutách prohrávali 0:3 a vše vypadalo na jejich debakl. Podporování hlasivkami svého trenéra mistra světa Jindřicha Pospíšila však nerezignovali, zůstali věrni „své hře“ a přesnými přihrávkami a nápaditostí v přihrávce snížili do poločasu na 2:3, aby se pak po změně stran dokonce ujali vedení 4:3. Drama vyvrcholilo. Němci vyrovnali na 4:4, československý tandem zvýšil na 5:4, sourozenci Kingovi vyrovnali na 5:5. A když už se zdálo, že bude muset dojít k prodloužení, vstřelil strážce čs. branky Miroslav Kratochvíl k velkému zklamání více než tisíce německých fanoušků gól, který znamenal titul mistrů světa, dvaadvacátý od r. 1948, kdy prvními čs. mistry světa se stali Sedláček s Daňkem.

V krasojízdě dvojice žen obsadily Lenka Kosová s Editou Jelínkovou druhé místo, když byly poraženy pouze západoněmeckou dvojicí De Vrugtová — Ostendortová.

Tři finálové duely Lendla s Mečířem

Světový tenista číslo jedna Ivan Lendl, který zvýšil svůj bodový průměr ve světovém žebříčku ATP před Němcem Borisem Beckerem na

třicet bodů, se v posledních týdnech „specializoval“ na exhibiční turnaje. A není jisté bez zajímavosti, že ve třech závěrečných zápasech „narazil“ na olympijského vítěze Miloslava Mečířa, nad kterým vždy zvítězil, přesto i Mečíř si přišel finančně na své, body pro ATP však se na exhibicích nedávají a tak od svého zranění se jeho postavení ve světovém pořadí zhoršilo (je momentálně až na 19. místě).

Po vítězství na exhibičním turnaji ve Stuttgartu (se kterým jsem vás seznámil už v minulém čísle ČS), vyhrál Ivan Lendl soutěž v Essenu, když už mu ve finále Miloslav Mečíř nekladl tak velký odpor jako ve Stuttgartu a podlehl Lendlvi 4:6 a 2:6. Týden nato startovali oba tito nejlepší tenisté čs. tenisové školy v Antverpách, v soutěži „Zlaté rakety“, kterou získá jen ten hráč, který turnaj vyhraje třikrát v pěti letech. Tentokrát Lendl porazil Mečíře 6:2, 6:2, 1:6 a 6:4 a dostal za to 220.000 dolarů, Mečíř 150.000 dolarů. Stojí jistě za zmínku, že Miloslav Mečíř porazil ve čtvrtfinále tohoto turnaje Američana Johna McEnroe 1:6, 6:1 a 6:1 a v semifinále Američana Gilberta 6:4 a 7:5, zatímco Lendl vyřadil svého přemohitele z mezinárodních přeborů Francie v Paříži Američana Michaela Changa suverénně 6:2 a 6:3.

Ivan Lendl vyhrál „Zlatou raketu“ vážící šest kilogramů se 1420 diamanty, která měla už tehdy cenu 700.000 dolarů, v r. 1985, když po triumfech v r. 1982 a 1984 porazil 1985 Johna McEnroe 1:6, 7:6, 6:2 a 6:2. Po vítězství v r. 1987 a letos má Lendl šanci získat „Zlatou raketu“ podruhé, musí však turnaj v Antverpách vyhrát buď příští rok nebo v r. 1991.

Martina Navrátilová světovou sportovkyní desetiletí

Naši neúspěšnější tenistce historie Martině Navrátilové se ve čtvrtek 9. listopadu dostalo mimořádně velké pocty, když byla britskými sportovními novináři zvolena za „nejlepší světovou sportovkyni osmdesátých let“. V tomto desetiletí získala tato naše osminásobná wimbledonská přebornice šest wimbledonských prvenství (od r. 1982-1987), stala se vítězkou „grand-slamu“ a snad všech důležitějších turnajů na světě. V anketě Martina jasně porazila druhou neúspěšnější sportovkyni desetiletí východí Němku Katarinu Wittovou i olympijskou přebornici ve sprintu Američanku Florence Griffith-Joynerovou.

Zemřel B. Váňa

Deník Ústředního výboru ČSTV „Československý sport“ přinesl v pondělí 6. listopadu krátkou zprávu, že v Praze náhle ve věku 69 let zemřel jeden z nejúspěšnějších světových stolních tenistů Bohuslav Váňa. Získal celkem třináct titulů mistra světa: v r. 1938 a 1947 vyhrál pánskou dvouhru, v r. 1947 spolu se Šlarem, 1948 se Štípkem a 1951 s Andreadisem pánskou čtyřhru; dvakrát s Votrúbcovou (1937 a 1939) a jednou s Rumunkou Rozeanianovou (1951) smíšenou čtyřhru a pětkrát byl ústřední postavou čs. družstva, které získalo titul mistra světa reprezentačních týmů.

Úplatková aféra

1. česká fotbalová národní liga (druhá výkonnostní třída čs. kopané) má místo původních šestnácti mužstev pouze třináct. Fotbalisté Frýdku-Místku, Teplic a Gottwaldova byli minulý měsíc v důsledku „ústecké úplatkové aféry“ ze soutěže vyřazeni. V současné době disciplinární komise Českého fotbalového svazu vyšetřuje, zda se „záchranu“ Spartaku Ústí nad Labem zúčastnili i hráči Chomutova. Ústecké mužstvo sestupuje dokonce do krajského přeboru.

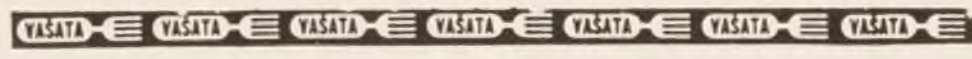
Telegraficky

Čs. tabletenisové družstvo zvítězilo v Havířově v utkání 3. kola Evropské ligy nad týmem NSR 4:3. — Ivan Lendl vyhrál v neděli 12. listopadu skvěle oblesaný mezinárodní tenisový turnaj „Stockholm-open“, v jehož finále porazil Švéda Magnuse Gustafssona 7:5, 6:0 a 6:3 a upevnil si tak znovu vedoucí postavení v žebříčku ATP. — V čele 1. čs. fotbalové ligy je po 11. kole pražská Sparta, která doma na Letné deklasovala mužstvo Interu Bratislava 6:2 a má nyní 17 bodů a skóre 22:10, jednobodový náskok před Baníkem Ostrava, navíc jedno - mistrovské utkání k dobru.

Po uzávěrc

Martina Navrátilová se na „turnaji tenisových mistrů“ v New Yorku probíjela do finále, v tom však prohrála s Němkou Steffi Gráfovou ve 4 sadách: 4:6, 5:7, 6:2 a 2:6, když opět (už pokolikáté?) nevládla střetnutí nervově. Spolu s Pam Shriverovou vyhrála alespoň čtyřhru, v jejímž finále zdolaly obě tyto americké reprezentantky sovětskou dvojici: Savčenkova-Zverevová 6:3 a 6:2.

Karel Dráždanský

DOBŘE VAŘÍ—DOBŘE SLOUŽÍ

VZORNÁ ČESKOSLOVENSKÁ RESTAURACE

339 EAST 75th STREET, NEW YORK, N. Y. 10021

TEL.: 988 - 7166 a 650 - 1686

